

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Ziņojums par Latvijas un Eiropas Savienības normatīviem aktiem finanšu jomā

Autors: I.Olafsons

Šis materiāls ir veidots ar Eiropas Sociālā fonda un Latvijas valsts finansiālu atbalstu, projekta „LDDK administratīvās kapacitātes stiprināšana reģionos” (id.Nr.1DP/1.5.2.2.1./08/IPIA/SIF/002/02) ietvaros. 85% no projekta finansē Eiropas Savienība ar Eiropas Sociālā fonda starpniecību un 15% - Latvijas valsts ar Sabiedrības integrācijas fonda starpniecību.

Rīgā, 2015

© Latvijas Darba devēju konfederācija, 2015

Saturs

Ievads.....	3
Makroekonomiskās situācijas raksturojums Latvijā.....	4
Pārskata periodā Latvijā ar finanšu jomu saistītie pieņemtie likumi.....	7
Pārskata periodā vērtētie tiesību aktu projekti :	12
Pārskata periodā analizētie tiesību akti un sagatavotie atzinumi	134
Pārskata periodā vērtēto informatīvo ziņojumu un politikas plānošanas dokumentu analīze un vērtējums.....	37
Secinājumi un priekšlikumi.....	42

Ievads

Ziņojums ir izstrādāts, pamatojoties uz veikto ekspertīzi attiecībā uz procesiem Latvijas tautsaimniecībā un uz tiesību aktiem, kas saistīti ar finanšu jomu laika posmā no 2014. gada oktobra līdz 2015. gada jūnijam projekta „LDDK administratīvās kapacitātes stiprināšana reģionos” (id.Nr. 1DP/1.5.2.2.1./08/IPIA/SIF/002/02) ietvaros, veicot Eiropas Savienības (turpmāk - ES) un Latvijas normatīvo aktu izpēti, vienlaicīgi identificējot šķēršļus sociālā dialoga attīstībai un darba devēju pozīciju izstrādei saskaņā ar Latvijas darba devēju vajadzībām.

Šī ziņojuma mērķis ir :

- Veicināt darba devēju apvienošanu, lai stiprinātu sociālo dialogu sociāli ekonomiskajos jautājumos sarunās ar arodbiedrībām, valsts un pašvaldību iestādēm, kā arī attīstītu organizētās pilsoniskās sabiedrības līdzdalību publiskās pārvaldes un lēmumu pieņemšanas procesos;
- Paaugstināt sociālo partneru kapacitāti dalībai uzņēmējdarbību ietekmējošas rīcībpolitikas un regulējuma izstrādē reģionālā, nacionālā, ES un starptautiskā līmenī;
- Izstrādāt un pārstāvēt vienotu darba devēju pozīciju darba devējus interesējošos jautājumos.

Lai sasniegtu augstākminēto mērķi, Latvijas Darba devēju konfederācija organizē normatīvo aktu ekspertīzes veikšanu tautsaimniecības nozarē jautājumos, kas saistīti ar finanšu jomu, paužot darba devēju viedokli par jau sagatavotiem normatīviem aktiem, kā arī piedaloties darba grupās, semināros, konferencēs, kā arī organizējot projektus un veidojot sadarbību ar partneriem.

Ziņojumā apkopota galvenā informācija par Latvijas tautsaimniecību un finanšu jomu reglamentējošiem normatīviem aktiem, galvenie LDDK sniegtie atzinumi par normatīvajiem aktiem un politikas plānošanas dokumentiem pārskata periodā.

Ziņojums sastāv no četrām daļām.

Pirmajā daļā ir aplūkoti Latvijas tautsaimniecības nozarē pieņemtie un vērtētie tiesību akti pārskata periodā (no 2014. gada oktobra līdz 2015. gada jūnijam).

Otrajā daļā ir aplūkoti pārskata periodā vērtētie būtiskākie grozījumi tiesību aktos un LDDK sniegtie atzinumi.

Trešajā daļā ir ietverta politikas plānošanas dokumentu un informatīvo ziņojumu analīze.

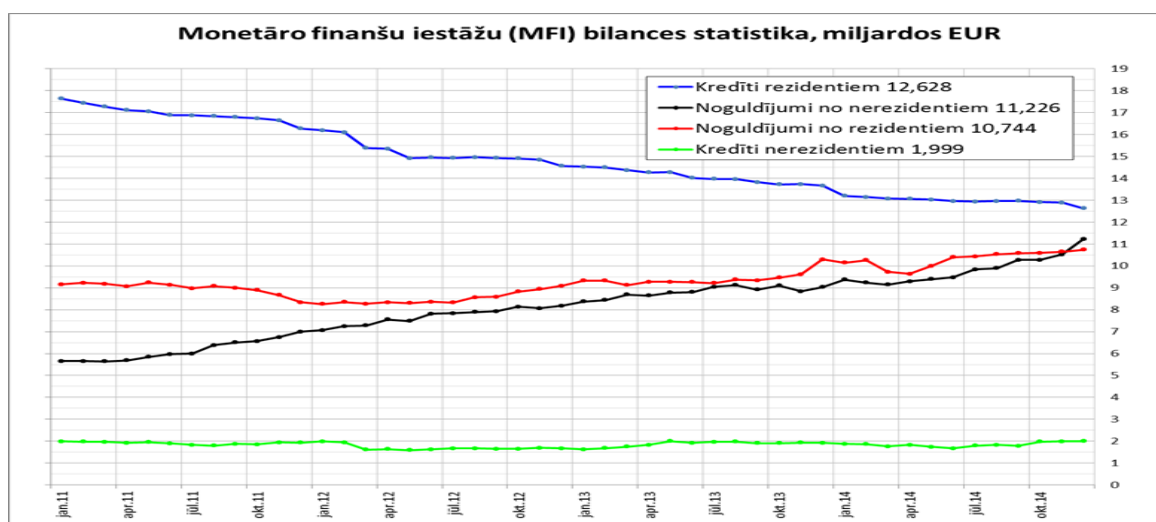
Ceturtajā daļā ir ietverti būtiskākie secinājumi un priekšlikumi.

Makroekonomiskās situācijas raksturojums Latvijā

2014.gadā Latvijas tautsaimniecības izaugsmi (2014.gada 4.ceturksnī IKP pieaugums bija 2.2%, bet gadā kopumā 2.5%) ierobežoja gan salīdzinoši vājā eiro zonas tautsaimniecības izaugsme, gan, vājinoties Krievijas rubļa kursam, samazinājās preču un pakalpojumu pieprasījums, kas ietekmēja Latvijas eksporta darījumu apjomu atsevišķās preču grupās (galvenokārt piena produkti). Tāpat eksporta darījumus ietekmēja Krievijas noteiktais atsevišķu preču embargo. 2014.gadā un 2015.gada pirmās puses tautsaimniecības izaugsmi galvenokārt noteica vietējā patēriņa pieaugums.

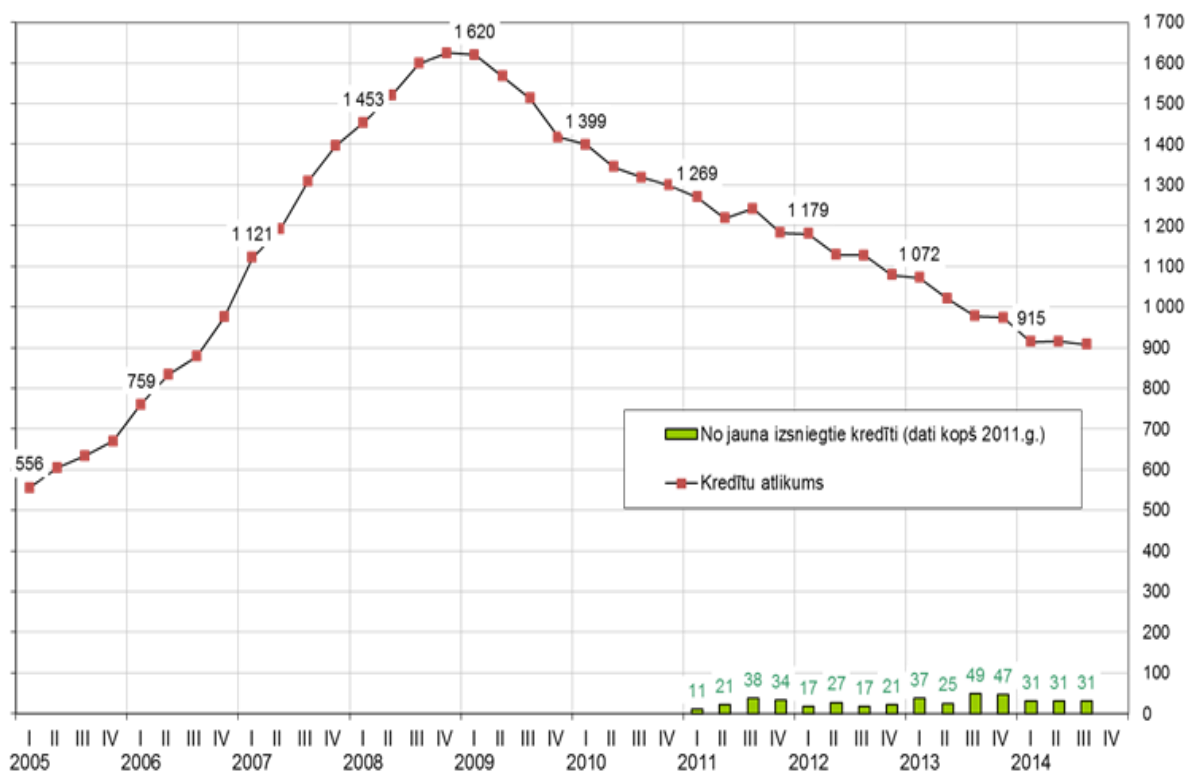
2015.gadā eiro zonas valstu ekonomiskā izaugsme ir kļuvusi nedaudz straujāka. Eiro zonas valstu eksportspēju šobrīd nodrošina zemais eiro kurss. Lai arī Latvijā augsto tehnoloģiju īpatsvars eksportā ir neliels, tomēr to īpatsvars kopējā eksportā palielinās.

Jau vairākus gadus turpinās kredītēšanas kritums Latvijā, kas atstāj negatīvu iespaidu uz tautsaimniecības izaugsmi, ierobežojot gan investīciju, gan eksporta potenciālu, gan, palēninot privātā pieprasījuma pieaugumu. Tas savukārt bremsē ne tikai importu, bet arī ražošanu un pakalpojumu sniegšanu iekšzemē. Latvijas bankas jaunākie dati rāda, ka nerezidentu un rezidentu noguldījumu apjoms Latvijas bankās gada nogalē turpinājies palielināties. Mājsaimniecību uzkrājumu pieaugumu nosaka lielā nenoteiktība. Tai pat laikā kredītu atlikums turpinājies samazināties. Jaunu kredītu izsniegšanu apgrūtina gan bankām noteiktais striktais regulējums, gan piesardzīgā attieksme no aizdevēju un aizņēmēju puses.

Lai arī Latvijas apstrādes rūpniecības nozare pēckrīzes gados bija attīstījusies salīdzinoši dinamiski, tomēr tās īpatsvars kopējās tautsaimniecības pievienotajā vērtībā ir samazinājies. Pēdējie gadi nozarei ir bijuši saistīti ar īpašām problēmām: eiro zonas valstu vājā un nepastāvīgā izaugsme, Krievijas – Ukrainas konflikta sekas, Krievijas rubļa kritums, Krievijas ieviestās ekonomiskās sankcijas. Tas viss ir atstājis būtisku ietekmi uz apstrādes rūpniecības kredītēšanu. Samazinās rūpniecībai izsniegto kredītu apjoms, no jauna izsniegto kredītu apjoms ir niecīgs (salīdzinājumam – rūpniecības nozares aktīvi ir 7 miljardi eur.

Apstrādes rūpniecības kreditēšana , milj. € (FKTK dati)

2014.gada 2.pusgadā un 2015.gada sākumā mājsaimniecību kreditēšanu apgrūtināja neskaidrības saistībā ar grozījumiem „Māksātne spējas likumā” (tika ieviests t.s. „nolikto atslēgu princips”), kuru kā izvēles iespēju var izvēlēties no 2015.gada februāra. Ir izveidoti visi priekšnosacījumi, lai kredītiestādes varētu iesaistīties programmā pirmā mājokļa iegādei un tādējādi stimulēt fizisko personu hipotekārās kreditēšanas atsākšanos.

Bezdarba līmeņa mazināšanās temps kļūst lēnāks. 2015.gada aprīlī bezdarba līmenis vidēji valstī bija 8.8% no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem. Nodarbinātības pieaugums veicina iekšējo patēriņu, kas pozitīvi ietekmē tādas tautsaimniecības nozares kā tirdzniecību un komercpakalpojumus. Joprojām palielinās aizņemto darba vietu skaits, bet vidējā bruto mēneša darba samaksa 2015.gada 1.ceturksnī sasniesi 785 eur. Tomēr jāatzīmē, ka salīdzinot ar Igauniju (1010 eur) – Latvija būtiski atpaliek. Lielā mērā bruto darba samaksas starpību nosaka nodokļu politika valstī un konkrēti – darba nodokļu likmes. Latvijā nodokļu plaša ir 39%, turpretī Igaunijā – 31% (zemo algu sektorā). Vidējā darba samaksa pēdējos 3 gados ir pieaugusi straujāk kā patēriņa cenas un strādājošo pirktspēja ir atgriezies pirmskrīzes līmenī, tomēr tas nav pietiekami, lai atturētu Latvijas iedzīvotājus darba spējīgā vecumā doties uz ārvalstīm darba meklējumos.

2015.gada janvārī – aprīlī inflācijas līmenis bija zemāks nekā gaidīts zemo naftas cenu un pasaules pārtikas cenu dēļ. Elektrības cenu liberalizācijas noteiktās elektrības cenas pieaugums bija viens no būtiskākajiem faktoriem, kas ietekmēja inflācijas pieaugumu. Otra lielākā ietekme uz inflāciju bija sabiedriskā transporta pakalpojumu cenu pieaugumam. Nākamā gada inflāciju ietekmēs akcīzes nodokļa likmju tabakas izstrādājumiem un alkoholisko dzērienu akcīzes nodokļa likmju pieaugums, bet to ietekme būs neliela.

Latvijas tautsaimniecības turpmākā attīstība joprojām būs cieši saistīta ar eksporta iespējām, tāpēc lielākais Latvijas izaugsmes risks saistīts ar globālās ekonomikas attīstību. Pakāpeniski stabilizējoties ekonomiskajai situācijai Eiropā, sagaidāms, ka tuvākajā nākotnē

uzlabosies Latvijas eksporta iespējas uz Rietumeiropu. Palielinoties nodarbinātībai un darba samaksai, turpinās augt privātais patēriņš. Vienlaikus pastāv nenoteiktība saistībā ar Krievijas un Ukrainas krīzes ietekmi uz Latvijas ekonomiku. Latvijas Banka prognozē, ka 2015.gadā IKP pieaugums salīdzināmās cenās varētu sasniegt 2.0 procentus.

Pārskata periodā Latvijā ar finanšu jomu saistītie pieņemtie likumi

1. 2014.gada 4.decembrī Saeimā pieņemts Likumprojekts "Grozījumi likumā "Par uzņēmumu ienākuma nodokli"" (Nr.90/TA-2488; Nr.1/Lp12)

Pamatojums:

Likumprojekts "Grozījumi likumā "Par uzņēmumu ienākuma nodokli"" (turpmāk – likumprojekts) izstrādāts, lai saskaņotu likuma „Par uzņēmumu ienākuma nodokli” (turpmāk – likums) normas ar jauno valsts atbalsta regulējumu Eiropas Komisijas 2014.gada 17.jūnija regulu (ES) Nr.651/2014, ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108.pantu (dokuments attiecas uz EEZ un publicēts Eiropas Savienības Oficiālajā vēstnesī L187/1, 26.6.2014) (turpmāk – Komisijas regula Nr.651/2014) atbalstam sākotnējiem ieguldījumiem, t.i., atbalsts likuma ietvaros tiks sniegts saskaņā ar Komisijas regulas Nr.651/2014 III nodaļa 1.iedaļu – Reģionālais atbalsts

Ņemot vērā to, ka pēc 2014.gada 30.jūnija saskaņā ar valsts atbalsta regulējumu mainās nosacījumi atbalsta sniegšanai sākotnējiem ilgtermiņa ieguldījumiem, grozījumi veicami, lai arī pēc minētā datuma nodokļa maksātāji varētu saņemt uzņēmumu ienākuma nodokļa atlaidi par atbalstāmo investīciju projekta ietvaros veiktajiem sākotnējiem ilgtermiņa ieguldījumiem atbilstoši Komisijas regulas Nr.651/2014 nosacījumiem. Nodokļa atlaide tiek piemērota sākotnējiem ilgtermiņa ieguldījumiem, kas veikti materiālajos aktīvos saskaņā ar likuma 1.panta 27.daļu. (Nodokļa atlaide par atbalstāmo investīciju projekta ietvaros veiktajiem ieguldījumiem).

2. 2015.gada 21.maijā Saeimā pieņemts "Negodīgas mazumtirdzniecības prakses aizlieguma likums" (Nr.1055/Lp11; Nr.55/Lp12) (Likums stājas spēkā 2016.gada 1.janvārī)

Pamatojums:

Likumprojekts izstrādāts, lai nodrošinātu Valdības rīcības plāna Deklarācijas par Valda Dombrovska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai 80.5.punktā minētā pasākuma izpildi – sadarbībā ar Zemkopības ministriju izstrādāt regulējumu pārtikas tirdzniecībai, lai ierobežotu negodīgas tirdzniecības prakses īstenošanu starp tirdzniecībā iesaistītajām pusēm un mazumtirgotāju iepirkuma varas izmantošanu attiecībā pret piegādātāju un veicinātu Latvijā ražoto pārtikas produktu patēriņu.

Šobrīd spēkā esošais LR tiesiskais regulējums kopumā nodrošina vispārējās prasības tirdzniecības organizēšanai, kā arī aizsargā un veicina godīgas un vienlīdzīgas konkurences veidošanos starp tirgus dalībniekiem. Vienlaikus ir konstatēts, ka attiecībās starp mazumtirdzniecības procesā iesaistītajām pusēm – mazumtirgotājiem un piegādātājiem pārtikas nozarē – ik pa laikam ir vērojami saasinājumi, proti, attiecīgi pārtikas un nepārtikas mazumtirgotāji (turpmāk tekstā - mazumtirgotāji) īsteno darbības, kas ir pretrunā ar godīgu saimnieciskās darbības praksi un ar kurām mazumtirgotāja darbības risks ir uzlikts piegādātājiem, uzspiežot piegādātājam netaisnīgus un ekonomiski neizdevīgus (nepamatotus) piegādes līguma nosacījumus (piemēram, nosaka „ieejas maksas” un „plauktu maksas” par preču izvietošanu tirdzniecības vietā, prasības tiešā vai netiešā veidā maksāt vai citādi atlīdzināt visu vai daļu no mazumtirgotāja veiktajām pārdošanas veicināšanas izmaksām, kā arī veikt citus netaisnīgus un nepamatotus maksājumus mazumtirgotājam).

3. 2015.gada 21.maijā Saeimā pieņemts Likumprojekts "Grozījumi Konkurences likumā". (Nr.1057/Lp11) (Likums stājas spēkā 2016.gada 1.janvārī)

Pamatojums:

Likumprojekts izstrādāts, lai nodrošinātu Valdības rīcības plāna Deklarācijas par Valda Dombrovska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai 80.5.punktā minētā pasākuma izpildi. Valdības rīcības plāna Deklarācijas par Valda Dombrovska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai 80.5.punktā ir dots uzdevums Ekonomikas ministrijai sadarbībā ar Zemkopības ministriju izstrādāt regulējumu pārtikas tirdzniecībai, lai ierobežotu

negodīgas tirdzniecības prakses īstenošanu starp tirdzniecībā iesaistītajām pusēm un mazumtirgotāju iepirkuma varas izmantošanu attiecībā pret piegādātāju un veicinātu Latvijā ražoto pārtikas produktu patēriņu.

4. 2014.gada 17.decembrī Saeimā pieņemts Likums „Grozījumi likumā Par nodokļiem un nodevām”. (Nr.98/Lp12) (Likums stājas spēkā 2015.gada 1.janvārī)

Pamatojums:

Likumprojekts izstrādāts, pamatojoties uz Informatīvo ziņojumu “Par iespējām palielināt ieņēmumus”, (Ministru kabineta 10.1.2014. protokols Nr.61 29.§ 2.1, 2.4, 2.7, 2.8.apakšpunkts).

1) Ēnu ekonomikas īpatsvara samazināšana ir prioritārs uzdevums, kas ir svarīgs, lai ilgtermiņā veicinātu ekonomikas izaugsmi. Informācijas apmaiņas veicināšana starp valsts iestādēm un finanšu iestādēm ir priekšnosacījums tam, lai identificētu izvairīšanās no nodokļiem riskus un laicīgi tos novērstu. Līdz šim nereti konstatētas situācijas, kad fiziska persona, kurai nav regulāru ienākumu, regulāri veic kredīta vai līzinga maksājumus, par iegādāto nekustamo īpašumu vai transportlīdzekli. Ņemot vērā šo finanšu pakalpojumu plašo izplatību, ir būtiski pārliecināties, ka personas izdevumi, kas saistīti ar kredīta atmaksu vai regulāriem līzinga maksājumiem, nepārsniedz deklarētos ienākumus. Likumprojektā iekļautie grozījumi ļautu Valsts ieņēmumu dienestam (turpmāk – VID) apzināt personu loku, kas, iespējams, nav reģistrējuši visus gūtos ienākumus un šādas normas esība jau pati par sevi preventīvi sniegtu pozitīvu iespaidu uz nodokļu maksātāju attieksmi pret nodokļu nomaksas disciplīnu, zinot, ka informācija par veiktajiem līzinga un kredītēšanas pakalpojumiem būs pieejama VID. Ņemot vērā minēto, nepieciešams ieviest jaunu informatīvo deklarāciju, nosakot pienākumu nodokļu maksātājiem, izņemot kredītiestādes, kas sniedz līzinga un kredītēšanas pakalpojumus, vienu reizi gadā līdz sekojošā gada 1.februārim Ministru kabineta noteiktā kārtībā sniegt ziņas par fiziskām personām – Latvijas Republikas rezidentiem, kuri iepriekšējā gadā ir veikuši līzinga vai kredīta un ar to saistīto procentu maksājumus, kuru summa mēnesī pārsniedz 360 *euro*, vai šādu iemaksu kopsumma kalendārā gada laikā pārsniedza 4320 *euro*. Deklarācijā iekļauj personu kodu sarakstu (nenorādot maksājumu summas) par tām personām, kuru veiktie līzinga un/vai kredīta un ar to saistīto procentu maksājumi pārsniedz 360 EUR mēnesī, vai šādu iemaksu kopsumma kalendārā gada laikā pārsniedz 4320 EUR. Savukārt pašām fiziskām personām – Latvijas Republikas rezidentiem, būs jāsniedz informatīvā deklarācija par iepriekšējā gadā veiktajiem līzinga vai kredīta un ar to saistīto procentu maksājumiem, kuru kopsumma kalendārā gada laikā pārsniedz 4320 *euro*, izņemot, ja līzinga vai kredīta līgums ir noslēgts ar kredītiestādi. Informācijas iegūšana no diviem avotiem – gan no līzinga vai kredīta sniedzēja (personu saraksts), gan no līzinga vai kredīta ņēmēja (informācija par darījuma summām), nodrošinās Valsts ieņēmumu dienestam iespēju saņemt informāciju, kas būs vērtīga veicot izvairīšanās no nodokļu nomaksas (tajā skaitā, aplokšņu algu kontroli), jo ļaus atklāt gadījumus, kad fiziskās personas izdevumi pārsniedz tās ienākumus.

2) Likumprojekta mērķis ir paaugstināt nodokļu iekasēšanas un administrēšanas efektivitāti, kā arī paaugstināt juridisko personu esošo vai bijušo valdes locekļu atbildības līmeni attiecībā uz juridiskās personas nodokļu un citu obligāto maksājumu samaksu valsts vai pašvaldību budžetā un citu tai normatīvajos aktos noteikto pienākumu izpildi. Ieviešot šo likumprojektu tiktu radīts mehānisms, kādā veidā VID būs tiesīgs pieprasīt valdes loceklim segt juridiskās personas nokavēto nodokļu maksājumu saistības.

5. 2015.gada 23.aprīlī Saeimā pieņemts Likums „Grozījumi Mikrouzņēmumu nodokļa likumā” (Nr:118/Lp12).

Pamatojums:

Likumprojekts „Grozījumi Mikrouzņēmumu nodokļa likumā” (turpmāk – likumprojekts) izstrādāts, lai saglabātu uzņēmējdarbības uzsācējiem un mikrouzņēmumiem draudzīgu nodokļu politiku, vienlaikus mazinot ēnu ekonomikas īpatsvara palielināšanās risku un

atceltu Saeimas 2013.gada 6.novembrī pieņemtos grozījumus Mikrouzņēmumu nodokļa likumā, kas paredz pakāpeniski palielināt mikrouzņēmumu nodokļa likmi līdz 15%.

Ņemot vērā, ka Mikrouzņēmumu nodokļa likums paredz, ka 2015.gada 1.janvārī mikrouzņēmumu nodokļa likme tiks paaugstināta no 9% līdz 11%, likumprojekts virzāms steidzamības kārtā kopā ar valsts budžeta 2015.gadam likumprojekta paketi.

2010.gada 1.septembrī stājās spēkā Mikrouzņēmumu nodokļa likums, kas tika izstrādāts atbilstoši ar Ministru kabineta 2009.gada 30.oktobra rīkojumu „Par Konceptiju par mikrouzņēmumu atbalsta pasākumiem” apstiprinātajai Konceptijai par mikrouzņēmumu atbalsta pasākumiem (turpmāk – Konceptija), kuras mērķis bija ne tikai radīt nepieciešamos priekšnoteikumus, lai bez darba palikušos iedzīvotājus mudinātu uzsākt komercdarbību, bet arī izveidot mikrouzņēmumu darbību veicinošu komercdarbības vidi, samazinot bezdarba līmeni, kā arī attīstīt uzņēmēja spējas, tādējādi palielinot uzņēmēju īpatsvaru kopējo nodarbināto skaitā. Lai īstenotu Konceptijas mērķus, viens no darbības virzieniem paredzēja ieviest mikrouzņēmumiem draudzīgu nodokļu politiku.

Ievērojot iepriekš minēto, kā arī ņemot vērā to, ka 2008. un 2009.gadā uzņēmumu, kuri atbilst mikrouzņēmumu nodokļa (turpmāk – MUN) maksātāja statusam, nodokļu slogs (iedzīvotāju ienākuma nodoklis, uzņēmumu ienākuma nodoklis, valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, uzņēmējdarbības riska valsts nodeva) veidoja aptuveni 12% no to apgrozījuma, MUN likme tika noteikta 9% apmērā no MUN maksātāju apgrozījuma.

6. 2015.gada 19.februārī Saeimā pieņemts likumprojekts „Grozījumi Pievienotās vērtības nodokļa likumā” (Nr:165/Lp12).

Pamatojums:

Ministru kabineta 2014.gada 26.augusta sēdē Satiksmes ministrija iesniedza izskatīšanai priekšlikumus tranzīta un loģistikas nozares konkurētspējas uzlabošanai, lai mazinātu Krievijas ekonomisko sankciju negatīvas sekas tranzīta un loģistikas jomā. Balstoties uz minētajiem priekšlikumiem, tika sagatavots un Ministru kabineta 2014.gada 30.septembra sēdē skatīts informatīvais ziņojums “Par Satiksmes ministrijas izvirzītajiem priekšlikumiem Krievijas ekonomisko sankciju negatīvo seku mazināšanai tranzīta un loģistikas jomā”.

Likumprojekts „Grozījumi Pievienotās vērtības nodokļa likumā” (turpmāk – likumprojekts) izstrādāts, lai saskaņā ar minēto Ministru kabineta protokolā Nr.51 doto uzdevumu, pilnveidotu Pievienotās vērtības nodokļa likuma (turpmāk – PVN likums) regulējumu par fiskālā pārstāvja darbību Latvijā, tādējādi uzlabojot tranzīta un loģistikas nozares konkurētspēju.

Padomes 2006.gada 28.novembra direktīvas 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (turpmāk – Direktīva 2006/112/EK) 204.pants paredz, ka, ja par pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk – PVN) nomaksu atbildīgā persona ir PVN maksātājs, kas neveic uzņēmējdarbību Eiropas Savienības dalībvalstī (turpmāk – dalībvalsts), kurā maksājams PVN, tad dalībvalstis var atļaut šai personai iecelt pārstāvi PVN jautājumos, kas atbildīgs par PVN nomaksu. Līdz ar to šī Direktīvas 2006/112/EK norma paredz arī tādu iespēju, ka fiskālais pārstāvis varētu pārstāvēt citas dalībvalsts nodokļu maksātāju, kuram citā dalībvalstī nav piešķirts PVN numurs, proti, kurš nav reģistrēts citas dalībvalsts PVN maksātāju reģistrā. Savukārt PVN likuma 1.panta 5.punkts nosaka, ka fiskālais pārstāvis, pamatojoties uz rakstveida līgumu, pārstāv citas dalībvalsts reģistrētu PVN maksātāju (attiecībā uz akcīzes precēm ievērojot arī akcīzes nodokli un akcīzes preču apriti reglamentējošus normatīvos aktus), proti, tikai tādu citas dalībvalsts nodokļu maksātāju, kurš ir reģistrēts citas dalībvalsts PVN maksātāju reģistrā. Līdz ar to, ņemot vērā Direktīvā 2006/112/EK paredzēto iespēju, PVN likuma 1.panta 5.punktā var noteikt, ka fiskālais pārstāvis pārstāv citas dalībvalsts PVN maksātāju, proti, paredzot iespēju, ka fiskālais pārstāvis var pārstāvēt citas dalībvalsts reģistrētu PVN maksātāju un var pārstāvēt citas dalībvalsts nodokļu maksātāju, kas veic ar PVN apliekamos darījumus, bet nav reģistrēts citas dalībvalsts PVN maksātāju reģistrā.

7. 2015.gada 5.martā Saeimā pieņemts likums „Grozījums Alkoholisko dzērienu aprites likumā” (Nr.189/Lp12).

Pamatojums:

Saeimā 2013.gada 20.jūnijā tika pieņemti grozījumi Alkoholisko dzērienu aprites likumā (turpmāk – likums). Atbilstoši likuma 6.panta 1.¹ daļas 2.punktā noteiktajam, alkoholisko dzērienu tirdzniecības zāles pašapkalpošanās zonā un pircēju individuālās apkalpošanas vietā jānodrošina nepārtraukta videonovērošana, videoieraksta veikšana reālā laika režīmā un tā saglabāšana vismaz septiņas dienas pēc ierakstīšanas. Prasību par videonovērošanu likumā iekļāva ar mērķi novērst situācijas, kad alkoholiskie dzērieni ir viegli pieejami jebkuram veikala apmeklētājam, arī nepilngadīgām personām un jauniešiem. Sākotnēji tika izvirzīts priekšlikums, kurā noteikts alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecības aizliegums tikai lielveikalos, ja alkoholiskie dzērieni nav izvietoti atsevišķi norobežotā nodaļā, kas aprīkota ar videonovērošanu.

Spēkā esošā prasība rada lielus papildus finanšu ieguldījumus, kas saistīti ar videonovērošanas aparatūras iegādi un uzstādīšanu. Tirdzniecības zāles ir jāaprīko ar novērošanas kamerām un jāpārkārt tirdzniecības telpas. Īpaši sarežģīti nodrošināt likumā minēto nosacījumu izpildi tirdzniecības vietām ar nelielu platību un lauku rajonos. Latvijas Lauku tūrisma asociācija „Lauku ceļotājs” (turpmāk – asociācija), kura apvieno aptuveni 320 biedrus, norāda, ka likuma norma ir apgrūtinājums lauku uzņēmējiem, tā neadekvāti sadārdzina izmaksas lauku tūrisma pakalpojuma sniedzējiem, mazina konkurētspēju un bez pamatojuma palielina pakalpojuma izmaksas, ko mazie ražotāji nevar atļauties.

Alkoholisko dzērienu aprites likumā jāpapildina 6.panta 1.¹ daļas 2.punkts ar jaunu teikumu, kurā jānosaka atkāpe no 6.panta 1.¹ daļas 2.punktā noteiktajām prasībām likuma 3.panta 1.¹ daļā minētajiem komersantiem, kuri ražošanas vietā realizē paša ražotus vīnus, raudzētus dzērienus vai pārējos alkoholiskos dzērienus.

8. 2015.gada 19.martā Saeimā pieņemts likums „Grozījums Mikrouzņēmumu nodokļa likumā” (Nr. 211/Lp12).

Pamatojums:

Mikrouzņēmumu nodokļa likums paredz, ka sākot ar 2015.gada 1.janvāri mikrouzņēmumu nodokļa likme mikrouzņēmuma apgrozījumam virs 7000 eiro ir paaugstināta no 9% līdz 11%, bet Saeima š.g. 5.februārī (1.lasījumā) atbalstīja likumprojektu “Grozījumi Mikrouzņēmumu nodokļa likumā” (Nr. 118/lp12), kas 2015.gadā paredz saglabāt 9% mikrouzņēmumu nodokļa likmi un ieviest detalizētas nodokļu pretizvairīšanās normas. Darbs pie nodokļu pretizvairīšanās normu pilnveidošanas ir laukietilpīgs, kā rezultātā sagaidāms, ka likumprojekts (Nr. 118/lp12) varētu tikt pieņemts, bet nebūtu izsludināts līdz š.g. 15. aprīlim (mikrouzņēmumu 1.ceturkšņa deklarāciju iesniegšanas termiņam). Lai neradītu situāciju, ka mikrouzņēmumu nodokļa maksātājiem jāveic 2015. gada 1.ceturkšņa deklarācijas grozījumi, no viņiem neatkarīgu iemeslu dēļ, jo 2015. gada laikā tiek mainīta nodokļa piemērošana un nodokļa likme, ir nepieciešams pagarināt 2015. gada 1.ceturkšņa deklarācijas iesniegšanas termiņu, likuma pārejas noteikumos paredzot, ka attiecībā uz 2015. gada pirmo ceturksni mikrouzņēmumu nodokļa ceturkšņa deklarācijas iesniegšanas un mikrouzņēmumu nodokļa nomaksas termiņš ir no 2015. gada 15. maija līdz 25. maijam.

9. 2015.gada 23.aprīlī Saeimā pieņemts likums „Grozījumi Mikrouzņēmumu nodokļa likumā” (Nr.118/Lp12).

Pamatojums:

Izvērtējot Mikrouzņēmumu nodokļa likuma līdzšinējo ietekmi uz MUN maksātājiem, var secināt, ka MUN maksāšanas režīms, nodrošinot draudzīgu nodokļu politiku, ir veicinājis mikrouzņēmumu pakāpenisku attīstību.

Laika periodā no 2010.gada līdz 2014.gadam ir pieaudzis ne tikai MUN maksātāju un to darbaņēmēju vidējais skaits, bet arī vidējais MUN maksātāju apgrozījums, kas attiecīgi nodrošina arī MUN maksātāja vidējo nomaksāto nodokļu maksājumu pieaugumu.

Paaugstinot MUN likmi, pastāv risks, ka MUN maksātāji pārtrauks savu darbību vai pāries vispārējā nodokļu maksāšanas režīmā, daļēji atgriežoties „pelēkajā” sektorā un būtiski neuzlabojot to darbinieku sociālo nodrošinājumu. Tāpat jāuzsver, ka 2013.gada 6.novembrī tika pieņemti grozījumi likumā „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli”, kas paredz, ka ar 2014.gada 1.janvāri vairs netiek reģistrēti jauni fiksētā IIN maksātāji un ar 2016.gada 1.janvāri tiek izslēgts fiksētā IIN maksāšanas režīms (likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 96.-97.pants pārejas noteikumos). Tādējādi uzņēmējdarbības uzsācējiem un mikrouzņēmumiem vairs nebūs alternatīvu atbalsta instrumentu atvieglotas uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai (izņemot ES struktūrfondu atbalstu).

10. 2015.gada 7.maijā Saeimā pieņemts likums „Grozījums likumā Par akcīzes nodokli” (Nr.217/Lp12).

Pamatojums:

Atbilstoši Saeimā 2014.gada 17.decembrī pieņemtajiem grozījumiem likumā “Par akcīzes nodokli” ar 2015.gada 1.jūliju stāsies spēkā izmaiņas normās attiecībā uz akcīzes nodokļa atvieglojuma piemērošanu lauksaimniecībā izmantojamo dīzeļdegvielu.

Lai veicinātu akcīzes nodokļa atvieglojuma piemērošanu atbilstoši likumā “Par akcīzes nodokli” paredzētajam mērķim un tiktu īstenotas Eiropas Savienības noteiktās prasības, likumā pieņemtie grozījumi paredz:

- 1) ka lauksaimniecības degvielai piemēro samazināto akcīzes nodokļa likmi 50 *euro* par 1000 litriem;
- 2) lauksaimniecības degvielas iegādes limita diferenciāciju pa lauksaimniecības nozarēm (60-130 litri/ha);
- 3) lauksaimniecības tehnikas veidus (traktortehnika un lauksaimniecības pašgājējmašīnas), kuros ir atļauts izmantot lauksaimniecības degvielu;
- 4) atcelt ierobežojumu – maksimālais lauksaimniecībā izmantojamās dīzeļdegvielas apjoms saimnieciskajam gadam (85 495 240 litri);
- 5) ka lauksaimniecības degviela tiek iezīmēta (marķēta).

11. 2015.gada 28.maijā pieņemts likums „Grozījumi Patērētāju tiesību aizsardzības likumā” (Nr.109/Lp12).

Pamatojums:

Likumprojekts sagatavots pēc Ekonomikas ministrijas iniciatīvas, lai novērstu praksē konstatētās problēmas patērētāju kreditēšanas jomā.

12. 2015.gada 28.jūnijā pieņemts likums „Patērētāju ārpustiesas strīdu risinātāju likums” (VSS-1976, Nr.228/Lp12)

Pamatojums:

Likums bija nepieciešams, lai ieviestu alternatīvu patērētāju un pakalpojuma sniedzēju strīdu izskatīšanai. Jaunais likums paredz ārpustiesas strīdu risināšanas mehānismu. Likumā noteiktas vienotas prasības ārpustiesas strīdu risinātājiem, lai nodrošinātu patērētājiem iespēju īstenot un aizsargāt savas likumīgās tiesības, izmantojot neatkarīgu, objektīvu, pārredzamu, efektīvu, ātru un taisnīgu ārpustiesas strīdu risināšanu.

Pārskata periodā vērtētie normatīvo aktu projekti

1. Iekšlietu ministrijas izstrādātais par MK noteikumu projekts „Apsardzes darbības licencēšanas noteikumi” (VSS – 855);
2. Iekšlietu ministrijas izstrādātais MK noteikumu projekts „Noteikumi par apsardzes sertifikātu izsniegšanas un pagarināšanas kārtību un valsts nodevas maksāšanas kārtību un apmēru” (VSS – 789);
3. Ekonomikas ministrijas izstrādātais likumprojekts "Grozījumi Patērētāju tiesību aizsardzības likumā" (Nr.109/Lp12);
4. Ekonomikas ministrijas izstrādātais likumprojekts "Patērētāju ārpustiesas strīdu risinātāju likums" (VSS-1976; Nr.228/Lp12);
5. Finanšu ministrijas izstrādātais likumprojekts „Grozījumi likumā "Par nodokļiem un nodevām"" (Nr.98/Lp12);
6. Finanšu ministrijas izstrādātie grozījumi likumā “Par nodokļiem un nodevām” (VSS – 496; Nr.98/Lp12) un likumā “Par Valsts ieņēmumu dienestu” (VSS – 497; Nr.99/Lp12);
7. Finanšu ministrijas izstrādātais likumprojekts „Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likums” (VSS-1088; Nr.218/Lp12);
8. Ekonomikas ministrijas izstrādātais likumprojekts „Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā” (VSS-51) un likumprojekts „Grozījumi likumā „Par nodokļiem un nodevām” (VSS-52);
9. Finanšu ministrijas izstrādātais likumprojekts “Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā” (VSS-727);
10. Finanšu ministrijas izstrādātais likumprojekts “Azartspēļu un izložu likums” (VSS - 726);
11. Finanšu ministrijas izstrādātais likumprojekts “Azartspēļu un izložu nodokļa un nodevas likums” (VSS -728);
12. Finanšu ministrijas izstrādātais Ministru kabineta noteikumu projekts "Kārtība, kādā alkoholiskos dzērienus un tabakas izstrādājumus marķē ar akcīzes nodokļa markām" (VSS – 1094);
13. Finanšu ministrijas izstrādātais MK noteikumu projekts „Noteikumi par nodokļu maksātāju un nodokļu maksātāju struktūrvienību reģistrāciju Valsts ieņēmumu dienestā” (VSS –1119);
14. Tieslietu ministrijas izstrādātais likumprojekts „Grozījumi Maksātnespējas likumā” (Nr.106/Lp12);
15. Finanšu ministrijas izstrādātais likumprojekts "Grozījumi Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likumā" (VSS - 1882);
16. Finanšu ministrijas izstrādātais MK noteikumu projekts "Noteikumi par līzinga, kredīta un ar to saistīto procentu maksājumu deklarāciju"(VSS-265);
17. Tieslietu ministrijas sagatavotais likumprojekts "Grozījums likumā “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” (Nr.142/Lp12);
18. Satiksmes ministrijas izstrādātais Ministru kabineta noteikumu projekts „Vienotas sabiedriskā transporta pakalpojumu uzskaites sistēmas izveidošanas, uzturēšanas un attīstīšanas kārtība” (VSS-661);
19. Satiksmes ministrijas izstrādātais MK noteikumu projekts „Kārtība, kādā nosaka un kompensē ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu saistītos zaudējumus un izdevumus un nosaka sabiedriskā transporta pakalpojumu tarifu” (VSS-1057);
20. Finanšu ministrijas izstrādātais MK noteikumu projekts "Grozījumi MK 2014.gada 11.februāra noteikumos Nr.95 "Noteikumi par nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu tehniskajām prasībām" (VSS - 487);
21. Finanšu ministrijas izstrādātais (VID) MK noteikumu projekts „Grozījumi MK 2014.gada 11.februāra noteikumos Nr.96 „Nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko kases aparātu (EKA) lietošanas kārtība” (VSS – 193).

Pārskata periodā analizētie normatīvie akti un sagatavotie atzinumi

1. Iekšlietu ministrijas izstrādātais par MK noteikumu projekts „Apsardzes darbības licencēšanas noteikumi” (VSS – 855)

Projekta sagatavošanas pamats:

Apsardzes darbības likuma 6.panta piektā daļa.

2014.gada 13.februārī ir pieņemts Apsardzes darbības likums, kas stājās spēkā 2014.gada 20.martā. Apsardzes darbības likuma 6.panta piektajā daļā ir paredzēts pilnvarojums Ministru kabinetam noteikt prasības speciālās atļaujas (licences) saņemšanai un prasības, kas jāpilda speciālās atļaujas (licences) darbības laikā, kārtību, kādā komersantam izsniedz speciālo atļauju (licenci), tās dublikātu vai atkārtotu speciālo atļauju (licenci), un kārtību, kādā anulē speciālo atļauju (licenci), kā arī par speciālās atļaujas (licences), tās dublikāta un atkārtotas speciālās atļaujas (licences) izsniegšanu maksājamās valsts nodevas apmēru un maksāšanas kārtību.

Būtiskākie priekšlikumi:

Licences maksas sliekšņa paaugstināšana sekmēs “ēnu ekonomikas” īpatsvara samazināšanos nozarē, kas ir īpaši izplatīta fiziskās apsardzes pakalpojumu jomā, tādēļ par speciālo atļauju (licenci) fiziskās apsardzes pakalpojumu sniegšanai jānosaka 4000 *euro*. Par speciālo atļauju (licenci) apsardzes nozares komersantiem ir maksājama valsts nodeva par ikgadēju licences pārreģistrāciju 25% apmērā no sākotnējā valsts nodevas apmēra.

Būtiskākie iebildumi:

Par speciālās atļaujas (licences) izsniegšanu maksājamās valsts nodevas apmēram jābūt samērojamam ar nozares uzņēmumu kopējo apgrozījumu, lai nodrošinātu godīgu konkurenci un radītu iespēju arī nelieliem apsardzes uzņēmumiem iegādāties licences un piedalīties iepirkumos. Nesamērīgi izdevumi licences iegādei rada priekšnosacījumus komersantiem pāriet uz darbību ēnu ekonomikas zonā.

LDDK iebildumi un priekšlikumi vērā tika ņemti daļēji.

2 Iekšlietu ministrijas izstrādātais MK noteikumu projekts „Noteikumi par apsardzes sertifikātu izsniegšanas un pagarināšanas kārtību un valsts nodevas maksāšanas kārtību un apmēru” (TA-2771) (VSS – 789)

(Mainīts nosaukums: MK 2011.gada 2.augusta noteikumi Nr.594 "Noteikumi par apsardzes sertifikātu izsniegšanas, pagarināšanas un anulēšanas kārtību un valsts nodevas maksāšanas kārtību un apmēru" zaudējuši spēku 12.12.2014.)

Projekta sagatavošanas pamats:

Izdoti saskaņā ar Apsardzes darbības likuma 14.panta trešo daļu. Nepieciešamība noteikt jaunu kārtību kādā fiziskajai personai izsniedzams apsardzes sertifikāts, tā dublikāts, atkārtots sertifikāts un pagarināms apsardzes sertifikāta derīguma termiņš; kārtību un apmēru, kādā maksājama valsts nodeva par apsardzes darbības kvalifikācijas pārbaudījuma kārtošanu, apsardzes sertifikāta, tā dublikāta un atkārtota sertifikāta izsniegšanu un apsardzes sertifikāta derīguma termiņa pagarināšanu.

Būtiskākie priekšlikumi:

Pašreizējā sertifikācijas kārtība ir papildus administratīvais slogs apsardzes darbiniekam un nesniedz vēlamo rezultātu - darbinieku kompetences vērtējumu, kas nepieciešams apsardzes darba veikšanai. LDDK iesaka sertifikācijas eksāmena saturu veidot kopā ar nozares ekspertiem, lai būtu iespēja vērtēt pretendenta kompetences, pieredzi un citus kritērijus, kas spēj ietekmēt apsardzes pakalpojuma kvalitāti. Nozarei būtu svarīgi, ja eksāmenu rezultāti tiktu izmantoti kā kritērijs kategoriju piešķiršanai apsardzes darbiniekiem.

Tad varētu apgalvot, ka iztērētie resursi, kuri ir nepieciešami, lai nodrošinātu kvalifikācijas iegūšanas (sertifikācijas) procesu, tiek izmantoti lietderīgi un mērķtiecīgi.

Ierosinājumi:

Uz laika periodu, kamēr sertifikācijas eksāmenu saturs nav izstrādāts atbilstoši personas iegūtām kompetencēm, pēc izglītības programmu apguves no kvalifikācijas (sertifikācijas) eksāmena kārtošanas atbrīvot personas, kuras ieguvušas profesionālo kvalifikāciju „Drošības dienesta vadītājs”, „Drošības speciālists”, „Apsardzes organizators”, „Apsardzes darbinieks”. Šo kvalifikāciju ieguvušās personas atbilstoši Apsardzes darbības likumā 14.panta noteiktajā kārtībā varētu pretendēt uz apsardzes darbinieka sertifikāta saņemšanu. Profesiju standarts ir izstrādāts „Drošības speciālistam”, „Drošības dienesta vadītājam”, „Apsardzes darba organizatoram”. No 2015.gada 1.janvāra standarts būs arī „Apsardzes darbinieks” profesijai.

Būtiskākie iebildumi:

Valsts policijas kvalifikācijas (sertifikācijas) eksāmenu saturs neatbilst pašreiz profesiju standartos noteiktām iegūstamās kompetences prasībām. Tas ir veidots, lai pārbaudītu personu iegūtās zināšanas un prasmes pēc profesionālās pilnveides programmas „Apsardzes darbs” apguves. Eksāmenu prasības arī nav diferencētas un visi pretendenti, neskatoties uz viņu iepriekšējo darba pieredzi un kompetenci, tiek vērtēti līdzīgi kā personas, kam nav attiecīgās pieredzes un kompetences apsardzes darbā.

LDDK bija iepazīsies ar divu nozares asociāciju viedokli un šai jautājumā bija problemātiski vienoties par kopēju pozīciju, jo asociācija, kuras biedri ir lielās apsardzes kompānijas, vēlējās maksimāli samazināt izdevumus darbinieku apmācībām, atbalstot samazinātu apmācību stundu skaitu un saīsinātu apmācību kursu. Savukārt otras asociācijas viedoklis bija – neskatoties uz plānotajām izmaksām, nodrošināt apsardzes darbinieku kvalitatīvu sagatavošanu. Lai samazinātu uzņēmēju izdevumus darbinieku apmācībām, pirms nosūtīšanas uz apmācībām, nepieciešams ņemt vērā darbinieka iepriekšējo sagatavotību. Sarunu gaitā tika panākts zināms kompromiss.

Priekšlikumi un iebildumi tika ņemti vērā daļēji, jo vispirms sistēmiski ir jāsakārto amatu klasifikators, tad būs iespējams līdz galam atrisināt daudzas no minētajām problēmām.

3. Ekonomikas ministrijas izstrādātais likumprojekts "Grozījumi Patērētāju tiesību aizsardzības likumā" (Nr.1018/Lp11; Nr.109/Lp12) (pieņemts 28.05.2015.) (Stājas spēkā 01.01.2016.)

Projekta sagatavošanas pamats:

Likumprojekts sagatavots pēc Ekonomikas ministrijas iniciatīvas, lai novērstu praksē konstatētās problēmas patērētāju kreditēšanas jomā.

Būtiskākie priekšlikumi:

Izslēgt no Likumprojekta pantus, kuri nosaka ierobežojumu kreditēšanai nakts stundās, gada procentu likmes un nokavējumu procentu nesamērīgu ierobežojumu un nepamatotiem ierobežojumiem atmaksas grafika brīvībai noteikšanai

Būtiskākie iebildumi:

- pret nepamatotu kreditēšanas darba laika ierobežojumu nakts stundās,
- pret gada procentu likmes un nokavējumu procentu nesamērīgu ierobežojumu,
- pret nepamatotiem ierobežojumiem atmaksas grafika brīvībai noteikšanai.

LDDK iebildumi un priekšlikumi netika ņemti vērā, lai arī piemēram, darbs naktīs jau nenotiek šobrīd. Lai arī nozares uzņēmumi jau bija veikuši ļoti daudzus uzlabojumus, šī nozare

joprojām tiek uzskatīta par vienu no visriskantākajām tieši fiziskajām personām. Vairāk kā 100 tūkstošiem fizisku personu ir bloķēti konti bankās, tādējādi stimulējot fiziskās personas iesaistīties ēnu ekonomikā, samazinot nodokļu ieņēmumus valsts budžetā.

4. Ekonomikas ministrijas izstrādātais likumprojekts "Patērētāju ārpustiesas strīdu risinātāju likums" (VSS-1976, Nr.228/Lp12)

Projekta sagatavošanas pamats:

Likumprojekts „Patērētāju ārpustiesas strīdu risinātāju likums” (turpmāk – likumprojekts) izstrādāts, lai:

- ieviestu Latvijas tiesību aktos Eiropas Parlamenta un Padomes 2013.gada 21.maija direktīvu 2013/11/ES *par patērētāju strīdu alternatīvu izšķiršanu un ar ko groza Regulu (EK) Nr. 2006/2004 un Direktīvu 2009/22/EK* (turpmāk – direktīva 2013/11/ES).
- izpildītu Valdības rīcības plāna 118.3.apakšpunktu, kas nosaka izstrādāt priekšlikumus normatīvajam aktam patērētāju strīdu risināšanas kārtības uzlabošanai un efektīva alternatīva strīdus izskatīšanas mehānisma ieviešanai, lai nodrošinātu ātrāku un efektīvāku procedūru, palielinātu pušu uzticību lēmumam par strīdu izskatīšanu un to lietu skaitu, kurās tiek panākts izlīgums.
- nodrošinātu atbilstību 2007.gada 12.jūlija OECD rekomendācijā C(2007)74 *par patērētāju strīdu risināšanu un atbildzinājumu* noteiktajiem principiem.

Būtiskākie priekšlikumi:

Likumprojekta 12.panta piektā daļa, kas paredz iespēju noteikt komersantam saistošu lēmuma raksturu, ir saprotama un tulkojama tikai kopsakarā ar 12.panta sesto daļu- t.i., ka šāds saistošs raksturs var būt tikai tad, ja to paredz normatīvie akti (piemēram, SPRK) vai arī komersants tam ir skaidri piekritis, piemēram, kļūstot par konkrētas biedrības biedru. Taču nav pieļaujama situācija, ka kāds strīdu izskatītājs varētu ar patērētāju bez komersanta piekrišanas vienoties par komersantam saistoša lēmuma raksturu. Ja tomēr šīs normas bija domāts tulkot citādāk - kā saistošu raksturu bez komersanta piekrišanas - par šo turpinām uzturēt iebildumu.

Būtiskākie iebildumi:

Virkne normas joprojām līdz galam nav skaidri saprotamas, līdz ar to tikai šo normu praktiskā piemērošana parādīs, vai normas ir pārņemtas pareizi un atbilstoši mērķim.

Problēmas būtība ietverta tajā, ka preces vai pakalpojuma pircējam un pārdevējam ir atšķirīgas intereses. Svarīgākais ir samērot intereses tādējādi, lai viena ieguvumi nav otra būtiski zaudējumi. Nepieciešams attiecību regulējums, kur preču vai pakalpojumu pārdevējs var uzticēties institūcijai, kuras uzdevums ir aizstāvēt patērētāju intereses. Lēmumu pieņemšanas procesā ir jābūt iespējai piedalīties kompetentiem attiecīgo preču ražotājiem, tādējādi nodrošinot lēmumu pieņemšanu, neradot būtiskus zaudējumus uzņēmējiem.

5. Finanšu ministrijas izstrādātais likumprojekts „Grozījumi likumā "Par nodokļiem un nodevām"" (Nr.98/Lp12)

Projekta sagatavošanas pamats:

Informatīvais ziņojums “Par iespējām palielināt ieņēmumus”, Ministru kabineta 10.1.2014. protokols Nr.61 29.§ 2.1, 2.4, 2.7, 2.8.apakšpunkts.

Ēnu ekonomikas īpatsvara samazināšana ir prioritārs uzdevums, kas ir svarīgs, lai ilgtermiņā veicinātu ekonomikas izaugsmi. Informācijas apmaiņas veicināšana starp valsts iestādēm un finanšu iestādēm ir priekšnosacījums tam, lai identificētu izvairīšanās no nodokļiem riskus un laicīgi tos novērstu.

Būtiskākie priekšlikumi:

Līzings kompānijas, izvērtējot savas iespējas, piedāvā sniegt datus reizi gadā (pirms nodokļu deklarācijas sniegšanas, piemēram, februārī), iesniedzot VID personu kodu sarakstu par tām personām, kuru veiktie līzings un/vai kredīta un ar to saistīto procentu maksājumi pārsniedz 360 EUR mēnesī, vai šādu iemaksu kopsomma kalendārā gada laikā pārsniedz 4320 EUR. Savukārt fiziskās personas – Latvijas Republikas rezidenti, kuru veiktie līzings un/vai kredīta un ar to saistīto procentu maksājumi, kuru summa mēnesī pārsniedz 360 EUR, vai šādu iemaksu kopsomma kalendārā gada laikā pārsniedz 4320 EUR - par šiem darījumiem iesniedz Valsts ieņēmumu dienestam deklarāciju.

Būtiskākie iebildumi:

- Līzings kompānijām būtu grūti uzņemties uzrauga lomu par detalizētu datu apkopošanu un izsūtīšanu, jo tas prasa samērā lielas investīcijas gan informāciju tehnoloģijās, gan citos resursos.
- Nav iespējams noskaidrot vai fiziska persona ir individuālais komersants vai saimnieciskās darbības veicējs. Nesamērīgi resursi ir nepieciešami, lai noskaidrotu, vai konkrētajai fiziskai personai ir nosūtīts inkasācijas uzdevums naudas līdzekļu norakstīšanai, kā arī sekot līdzi 30 dienu periodam no inkasācijas uzdevuma nosūtīšanas dienas līdz parāda nomaksai.

LDDK iebildumi tika ņemti vērā daļēji. Problēma pēc būtības ir sekojoša – priekšlikumu izstrādes gaitā nenotika konsultācijas ar nozares asociācijām. Sakarā ar to, ka Ministru kabinets ir atbalstījis šādas sistēmas izveidošanu – uzņēmumiem ir jārēķinās ar jaunu izdevumu pozīciju – jaunu programmu iegādi, kura varēs šķirot informāciju pēc uzdotajiem parametriem.

6. Finanšu ministrijas izstrādātie grozījumi likumā “Par nodokļiem un nodevām” (VSS – 496; Nr. 98/Lp12) un likumā “Par Valsts ieņēmumu dienestu” (VSS – 497; Nr.99/Lp12) Saistītie tiesību akti.

Projekta „Grozījumi likumā Par Valsts ieņēmumu dienestu” sagatavošanas pamats (par likumprojektu „Grozījumi likumā Par nodokļiem un nodevām” – skat. iepriekš):

Informatīvais ziņojums “Par iespējām palielināt ieņēmumus”, kurš izskatīts un apstiprināts Ministru kabineta 2014.gada 10.novembra sēdē. Protokols Nr.61 29.§ 2.7.apakšpunkts.

Vienlaikus ar likumprojektu “Grozījums likumā “Par Valsts ieņēmumu dienestu”” (turpmāk - likumprojekts) tiek virzīts likumprojekts “Grozījumi likumā “Par nodokļiem un nodevām””. Likumprojektā "Grozījumi likumā “Par nodokļiem un nodevām”” paredzēts noteikt, ka nodokļu administrācijai ir tiesības pieņemt lēmumu par nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanu, uzliekot noteiktajos gadījumos atbildību par juridisku personu nokavētajiem nodokļu maksājumiem tā valdes locekļiem.

Tādējādi likumprojektā nepieciešams noteikt tās Valsts ieņēmumu dienesta amatpersonas, kurām būs tiesības pieņemt lēmumu par nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanu. Likumprojektā paredzēts, ka lēmumu būs tiesīgs pieņemt Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektors un viņa vietnieks, Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora pilnvarotais struktūrvienības vadītājs vai viņa vietnieks nodokļu administrēšanā. Pašlaik paredzēts, ka lēmumus pieņems Nodokļu parādu piedziņas pārvaldes direktors.

Būtiskākie priekšlikumi:

Pirms tik būtiskas regulējuma maiņas, ir nepieciešams nopietns grozījumu kopējās ietekmes uz tautsaimniecību un uzņēmējdarbības vidi izvērtējums un konstruktīvs, kvalitatīvs un savlaicīgs dialogs ar biznesu pārstāvošajām organizācijām.

Priekšlikumi:

1. pārskatīt Likumprojekta XI nodaļu, izvērtējot Tieslietu ministrijas atzinumu un biznesu pārstāvošo organizāciju viedokļus,
2. nevirzīt Likumprojektu steidzamības kārtībā,
3. Likumprojektā noteikt, ka fiziskas personas (valdes locekļa) noziedzīgus nodarījumus un to rezultātā radītas mantiskas prasības, jākonstatē tiesai,
4. veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai saprātīgos termiņos un izmantojot likumdošanā paredzētos mehānismus, tiktu efektīvi izmeklētas krimināllietas un saukti pie kriminālatbildības tie valdes locekļi, kas vainojami ļaunprātīgā nodokļu nenomaksā,
5. piešķirt Valsts ieņēmumu dienesta kapacitātes celšanai papildus finanšu līdzekļus jau esošo instrumentu izmantošanas nodrošināšanai,
6. steidzīgi uzsākt Ēnu ekonomikas apkaršanas padomes darbību, jo uzņēmējus pārstāvošajām organizācijām ir priekšlikumi ēnu ekonomikas mazināšanai un uzņēmējdarbības vides sakārtošanai.

Piedzīņas vēršana pret personas privāto mantu būtu īstenojama Administratīvā procesa kārtībā, bet nepieciešamības gadījumā – pret valdes locekli var vērsties Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā, t.i. ievērojot kriminālprocesa principus, t.sk. nevainīguma prezumpciju un izmantojot kriminālprocesā pieļaujamos pierādīšanas līdzekļus, nododot lēmuma pieņemšanu tiesai.

Būtiskākie iebildumi:

Lai gan noteiktie kritēriji personiskās atbildības piemērošanai ierobežo normas attiecināšanu uz godprātīgiem komersantiem, tomēr piedāvātais mehānisms rada pretrunu vispārējai tiesību sistēmai un tās principiem, kā arī būtiskus riskus komersantiem.

Jau šobrīd Krimināllikums paredz noziedzīgu nodarījumu sastāvus un sankcijas par valdes locekļu ļaunprātīgu rīcību. Iespējamās problēmas normu piemērošanā t.sk. cilvēkresursu nepietiekamība vai nepietiekami ātra lietu izskatīšana tiesās, nav leģitīms pamats izmeklēšanu un lēmuma pieņemšanu deleģēt vienam subjektam ar kontrolējošās iestādes funkciju – Valsts ieņēmumu dienestam. Turklāt, atšķirībā no kriminālprocesuālās kārtības, šajā gadījumā uz indivīdu tiktu uzlikta “apgrīztās pierādīšanas nasta”, radot papildu slogu.

LDDK iebildumi un priekšlikumi netika ņemti vērā. Finanšu ministrijas ieskatā sabiedrības intereses šai jautājumā prevalē pār fiziskas personas interesēm. LDDK ieskatā tiesību normas ir diskriminējošas un nesamērīgas. Vēlme nodrošināt Valsts budžeta ieņēmumus, vērsties pret valdes locekļa privāto mantu, būtiski ietekmēs uzņēmējdarbības vidi, lēmumu pieņemšanas procesus attiecībā uz apgrozāmo līdzekļu piederību konkrētam uzņēmumam, tāpat arī valdes locekļu iecelšanu uzņēmumā, izvēloties personas, kurām nekas nepieder. Nesamērīgi palielinot uzņēmējdarbības riskus, samazināsies uzņēmīgu cilvēku aktivitāte un vēlme ieguldīt privāto kapitālu uzņēmējdarbībā. Šobrīd, kā jau zināms, banku aktivitāte uzņēmumu kreditēšanā ir pārmērīgi zema.

7. Finanšu ministrijas izstrādātais likumprojekts „Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likums” (VSS-1088; Nr.218/Lp12)

Projekta sagatavošanas pamats:

Likumprojekta “Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likums” (turpmāk – likumprojekts) nepieciešamību nosaka:

1) Eiropas Parlamenta un Padomes 2013.gada 26.jūnija direktīvas 2013/34/ES par noteiktu veidu uzņēmumu gada finanšu pārskatiem, konsolidētajiem finanšu pārskatiem un saistītiem

ziņojumiem, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/43/EK un atceļ Padomes Direktīvas 78/660/EEK un 83/349/EEK (dokuments attiecas uz Eiropas Ekonomikas zonu) (turpmāk šajā sadaļā – Jaunā Grāmatvedības direktīva) 53.pants;

2) Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plāna 2014. - 2015.gadam 5.1.pasākums (apstiprināts ar Ministru kabineta 2014.gada 28.novembra rīkojumu Nr.694), kas paredz likumprojekta izstrādāšanu, ņemot vērā Jaunās Grāmatvedības direktīvas ieviešanas mērķi.

Būtiskākie priekšlikumi:

Lai nodrošinātu Latvijas uzņēmēju konkurētspēju Eiropas Savienībā, LDDK norāda uz nepieciešamību noteikt samērīgus zemākos sliekšņus obligātajām gada pārskata pārbaudēm un neievieš gada pārskata ierobežoto pārbaudi.

Precizēt Likumprojekta 91.panta otrās daļas 1.punkta a, b, c apakšpunktus, izsakot tos sekojošā redakcijā:

„a) bilances kopsumma — 2 500 000 *euro*;

b) neto apgrozījums — 5 000 000 *euro*;

c) vidējais darbinieku skaits pārskata gadā — 75”.

Būtiskākie iebildumi:

LDDK iebilst pret zemāku sliekšņu noteikšanu obligātajām gada pārskatu pārbaudēm nekā tie ir noteikti lielākajā daļā ES dalībvalstu. LDDK iebilst pret Likumprojekta 92.pantā ietvertu prasību veikt gada pārskata ierobežoto pārbaudi, jo uzskatām to par nepamatotu slogu mikro, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, līdz ar to šis pants būtu izslēdzams.

Tiesību akts šobrīd ir izstrādes procesā Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu komisijā).

LDDK ieskatā, lielākajai daļai uzņēmumu, uz kuriem šobrīd attiecas prasība par obligātām zvērinātu revidentu pārbaudēm, nav nepieciešams saņemt revidentu slēdzienu. Ne uzņēmuma vadībai, ne grāmatvedim nav nepieciešams apstiprinājums, ka uzņēmumā viss notiek saskaņā ar tiesisko regulējumu un tie ir tikai papildus izdevumi, par kuru lielumu jau gadiem ir bijuši strīdi. Mazie, vidējie uzņēmumi šo prasību uztver tikai kā administratīvo slogu un papildus izmaksas un ar jaunā regulējuma izstrādi cer, ka administratīvais slogs mazināsies.

8. Ekonomikas ministrijas izstrādātais likumprojekts „Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā” (VSS-51) un likumprojekts „Grozījumi likumā „Par nodokļiem un nodevām”” (VSS-52) Saistītie tiesību akti.

Projekta „Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā” (VSS-51) sagatavošanas pamats:

Ministru kabineta 19.10.2011. sēdes protokola Nr.60, 62.§ 6.punkts paredz, ka konkurences tiesību pārkāpumi, atbildība par kuriem paredzēta Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā (turpmāk – LAPK) turpmāk īstenojami Administratīvā procesa likumā (turpmāk – APL) noteiktajā kārtībā saskaņā ar Konkurences likumā noteikto.

Ministru kabineta komiteja 05.01.2015. sēdē (prot.Nr.1, 2.§) atbalstīja tālākai virzīšanai likumprojektu „Grozījumi Konkurences likumā” (VSS-1767, TA-2985), vienlaikus uzdodot Ekonomikas ministrijai sagatavot likumprojektu par attiecīgiem grozījumiem Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā un iesniegt to Valsts kancelejā (2.2., 2.3.apakšpunkts).

Šobrīd atbildība par tirgus dalībnieku procesuālajiem pārkāpumiem konkurences lietu izmeklēšanas procesā (informācijas nesniegšana, Konkurences padomes amatpersonu likumīgo prasību nepildīšana) ir noteikta LAPK, kamēr sodi par materiāliem pārkāpumiem paredzēti Konkurences likuma 12., 14. un 17.pantā. Ņemot vērā konkurences tiesību specifiku, nepieciešams paredzēt, lai visi pārkāpumi konkurences tiesību jomā tiktu izskatīti

vienota regulējuma ietvaros Konkurences likumā paredzētajā kārtībā, ievērojot administratīvā procesa principus.

Projekta „Grozījumi likumā „Par nodokļiem un nodevām”” (VSS-52) sagatavošanas pamats

Ministru kabineta komiteja 05.01.2015. sēdē (prot.Nr.1, 2.§) atbalstīja tālākai virzīšanai likumprojektu „Grozījumi Konkurences likumā” (VSS-1767, TA-2985), kas paredz noteikt valsts nodevu par Konkurences likumā noteikto tirgus dalībnieku apvienošanās izvērtēšanu.

Būtiskākie priekšlikumi:

Par likumprojektu „Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā” (VSS-51)

LDDK neiebilst pret likumprojektu „Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā” (VSS-51) un atbalsta tā tālāku virzību.

Būtiskākie iebildumi:

Par likumprojektu „Grozījumi likumā „Par nodokļiem un nodevām”” (VSS-52)

LDDK jau ir sniegusi iebildumus par likumprojektu „Grozījumi „Konkurences likumā” (VSS-1767) atzinumā norādot, ka iebilstam pret jaunu nodevu ieviešanu, jo apvienošanās ziņojuma iesniegšana nav komersanta brīvprātīgi izvēlēts, bet gan ar normatīvo aktu uzlikts pienākums. Valsts noteiktu pienākumu izpilde, piemēram, atskaišu iesniegšana tirgus uzraudzības iestādēm vai nodokļu nomaksa, nevar būt papildu valsts nodevas objekts. Līdz ar to norādām, ka neatbalstām arī likumprojektu „Grozījumi likumā „Par nodokļiem un nodevām”, jo tie paredz nodevas piemērošanu par Konkurences likumā noteikto apvienošanās izvērtēšanu.

Tiesību akti šobrīd ir izstrādes stadijā Saeimā.

LDDK ieskatā Konkurences padomes vēlme savā budžetā iekasēt nodevu par Konkurences likumā noteikto tirgus dalībnieku apvienošanās izvērtēšanu nav leģitīma, jo tā ir viena no Konkurences padomes pamatfunkcijām, kas tai jāveic sava budžeta ietvaros. Tādu praksi, kad valsts iestāde risina darbinieku atalgojuma problēmas uz uzņēmēju papildus izdevumu rēķina nav ne tikai atbalstāma, bet pilnīgi noteikti izskaužama.

9. Finanšu ministrijas izstrādātais likumprojekts “Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā” (VSS-727)

Projekta sagatavošanas pamats:

Ar Ministru kabineta 2010.gada 26.augusta rīkojumu Nr.513 “Par pasākumu plānu ēnu ekonomikas apkarošanai un godīgas konkurences nodrošināšanai 2010.–2013.gadam” (prot. Nr.41 79.§) apstiprinātā Pasākumu plāna ēnu ekonomikas apkarošanai un godīgas konkurences nodrošināšanai 2010.–2013.gadam 43.punkts.

Latvijā, lai organizētu azartspēles vai izlozes, ir nepieciešama azartspēļu organizēšanas licence vai izložu organizēšanas licence (minēto licenču iegūšanas prasības nosaka Azartspēļu un izložu likums). Administratīvo pārkāpumu lietas attiecībā uz azartspēļu organizēšanu vai izložu organizēšanu izskata Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija (turpmāk – Inspekcija). Šīs Inspekcijas tiesības ir noteiktas Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – Kodekss) 236.⁸ pantā.

Saskaņā ar Kodeksu Inspekcijai nav tiesības izskatīt administratīvo pārkāpumu lietas fiziskajām un juridiskajām personām saistībā ar nelikumīgas komercdarbības veikšanu (organizējot azartspēles vai izlozes), kā arī nav tiesības izņemt mantas un dokumentus, kuri ir pārkāpuma priekšmets vai pārkāpuma izdarīšanas rīks, un kuri atrasti pārkāpuma konstatācijas brīdī.

Nemot vērā iepriekš minēto, ir nepieciešams veikt grozījumus Kodeksā, nosakot, ka Inspekcijas pilnvarotās amatpersonas ir tiesīgas izņemt mantas un dokumentus, kuri ir

pārkāpuma priekšmets vai pārkāpuma izdarīšanas rīks, un kuri atrasti pārkāpuma konstatācijas brīdī, kā arī uzlikt administratīvos sodus, tai skaitā fiziskajām personām, kuras, veic nelikumīgu komercdarbību (organizējot azartspēles vai izlozes).

Būtiskākie priekšlikumi:

Likumprojekts nosaka, ka katrā azartspēļu organizēšanas vietā jābūt azartspēļu organizēšanas vietas atbildīgajai personai, kas ir atbildīga par azartspēļu norises likumību konkrētajā kazino, spēļu zālē, bingo zālē, totalizatora vai derību dalības likmju pieņemšanas vietā. Līdz ar to arī par pieļautajiem pārkāpumiem azartspēļu organizēšanas vietā atbildīga ir šī persona un par to tā ir sodāma normatīvajos aktos paredzētajā kārtībā. Tātad Likumprojekta 204.5 pantā ir jāparedz arī atbildība fiziskajai personai (azartspēļu organizēšanas vietas atbildīgajai personai).

Tāpat arī visa veida sodi jānosaka samērīgi un jānosaka soda neizbēgamība.

Sodi jāparedz gan fiziskām, gan juridiskām personām. Būtiski sodi jāparedz par nelicencētu spēļu organizēšanu.

Būtiskākie iebildumi:

Licencēta spēļu organizētāja – juridiskas personas sodiem jābūt samērīgiem.

Uzņēmumiem, kuri organizē azartspēles, ir noteikts tiesiskais regulējums, kurš nosaka atsevišķu to darbinieku pienākumus un atbildību. Pie šādi veidota regulējuma un ņemot vērā to, ka nozare tiek ļoti stingri uzraudzīta, nepieciešams samērīgums attiecībā uz sodīšanas politiku. Nav pieļaujama situācija, ka sodu uzņēmumam uzliek par nebūtiskiem pārkāpumiem, kurus izdara persona, kurai ar likumu ir noteikti pienākumi un atbildība. Ja uzņēmums var pierādīt, ka ir izdarījis visu iespējamo, lai nodrošinātu darbību regulējuma ietvaros, tad uzņēmumu nedrīkst sodīt, uzliekot lielu soda naudu tikai tāpēc, ka uzņēmums ir spējīgs to samaksāt.

10. Finanšu ministrijas izstrādātais likumprojekts “Azartspēļu un izložu likums” (VSS - 726)

Projekta sagatavošanas pamats:

Ar Ministru kabineta 2010.gada 26.augusta rīkojumu Nr.513 „Par pasākumu plānu ēnu ekonomikas apkarošanai un godīgas konkurences nodrošināšanai 2010.–2013.gadam” (prot. Nr.41 79.§) apstiprinātā Pasākumu plāna ēnu ekonomikas apkarošanai un godīgas konkurences nodrošināšanai 2010.–2013.gadam (turpmāk – Plāns) 41., 42., 45. un 48.punkts, Ministru kabineta 2012.gada 30.oktobra rīkojuma Nr.518 „Par koncepciju „Par azartspēļu automātu saslēgšanu vienotā tīklā” (prot. Nr.60 26.§) 2.1.apakšpunkts.

Likumprojektā „Azartspēļu un izložu likums” (turpmāk – likumprojekts) saglabāta pašreiz spēkā esošā Azartspēļu un izložu likuma būtība un normatīvais regulējums pilnveidots, analizējot spēkā esošā likuma piemērošanu, konstatējot nepilnības un izdarot secinājumus par nepieciešamajiem uzlabojumiem.

Pašreiz spēkā esošā Azartspēļu un izložu likuma (stājās spēkā ar 2006.gada 1.janvāri) redakcija pilnībā nenodrošina likumā noteikto mērķi – nodrošināt sabiedrības interešu un spēlētāju tiesību aizsardzību. Proti, neskatoties uz stingro azartspēļu un izložu kontroli un licencēšanas sistēmu, liels skaits Latvijā nelicencētu azartspēļu organizētāju, kas savu darbību veic bez licences iegūšanas Latvijā, piedāvā Latvijas iedzīvotājiem internetā spēlēt azartspēles. Pakļaujot spēlētājus krāpšanas riskam, netiek maksāti azartspēļu nodokļi un nodevas, un iespējams, notiek noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas mēģinājumi, tādējādi radot kaitējumu gan spēlētāju, gan valsts interesēm, vienlaicīgi pārkāpjot godīgas konkurences principus attiecībā pret Latvijā licencētiem azartspēļu organizētājiem.

Šobrīd spēkā esošā Azartspēļu un izložu likuma redakcija pieļauj iespēju dažādi interpretēt arī azartspēles un laimesta definīciju.

Lai novērstu iespēju dažādi interpretēt Azartspēļu un izložu likumā ietvertās definīcijas, likumprojektā ir noteiktas jaunas definīcijas un precizētas šobrīd esošās. Likumprojekta mērķis ir nodrošināt sabiedrības interešu un spēlētāju tiesību aizsardzību azartspēļu un izložu jomā.

Būtiskākie priekšlikumi:

Šobrīd pašvaldības, izvērtējot atļaujas piešķiršanas aspektus, neanalizē ne pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumu samērīgumu, ne šo ierobežojumu pamatotu nepieciešamību. Lai novērstu šādu likuma brīvu interpretāciju, nepieciešams precizēt likuma mērķi.

Nepieciešams precizējums, lai neradītu papildus administratīvo slogu pašvaldībām un arī vienkāršotu azartspēļu organizētāju sniegto pakalpojumu klāsta dažādošanu, nosakot, ka, ja ir spēkā esoša pašvaldības atļauja konkrētajās telpās atvērt kazino, spēļu zāli vai bingo zāli un organizēt azartspēles, nav nepieciešama šā panta otrās daļas 4.punktā noteiktā pašvaldības atļauja cita veida azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanai šajās telpās.

Vienlaicīgi Likumprojektā jāparedz, ka 41.panta otrajā daļā minētie ierobežojumi ("būtisks iedzīvotāju interešu aizskārums"), nav tulkojami plašināti. Tas nepieciešams likuma vienveidīgam traktējumam un piemērošanai.

Būtiskākie iebildumi:

Nav samērīgs aizliegums strādāt par azartspēļu organizēšanas vietas atbildīgo personu gadījumos, kad nav nodarīts tīšs noziedzīgs nodarījums.

Likumprojektā nav nostiprinātas tiesības azartspēļu organizētājam pārsūdzēt Inspekcijas lēmumus.

Ir nepieciešams atļaut Latvijā licencētajiem interaktīvo azartspēļu organizētājiem izvietot savas mājas lapas adresi „tīmeklī” vai elektroniskos plašsaziņas līdzekļos, jo citu iespēju informēt sabiedrību par iespējām piedalīties interaktīvajās azartspēlēs šiem organizatoriem nav.

Pašvaldības, brīvi interpretējot normu "būtisks iedzīvotāju interešu aizskārums", paplašina likumā noteiktos ierobežojumus, tajā pat laikā savā motivācijā neanalizē ierobežojuma samērīgumu, atbilstību un nepieciešamību, t.i., lēmums tiek pieņemts klaji subjektīvi, minot tikai ļoti vispārinātus apgalvojumus, kā, piemēram, liela cilvēku plūsma, dzīvojamo ēku tuvums un tml.

Bez tam azartspēļu organizēšanas vietas licences darbības vai azartspēļu automāta vai iekārtas ekspluatācijas darbības tūlītēja apturēšana par „cilvēciskas kļūdas” pieļaujamību, neievērojot šā likuma 29.panta otrās daļas 1.punktā, 30.panta otrās daļas 1.punktā, 36.panta trešajā daļā, 81.panta trešajā daļā noteiktos termiņus ir uzskatāma par neadekvātu. Nepieciešams noteikt 5 dienu termiņu prasību neatbilstību novēršanai.

LDDK ieskatā, ja azartspēļu bizness ir tāds pats legāls bizness, kā jebkurš cits, tad pret to ir jāizturas tāpat kā pret jebkuru citu biznesu – bez diskriminācijas, protams, ņemot vērā sabiedrības intereses. Šobrīd pašvaldības bez pamatojuma rada ierobežojumus, tādējādi radot aizdomu ēnu par koruptīvām darbībām. Jebkuram uzņēmējdarbības veidam vissvarīgākais ir paredzamība, jo neparedzētas izmaiņas biznesa vidē rada papildus izmaksas (šajā konkrētajā gadījumā – izdevumi par azartspēļu zāles vietas maiņu, papildus izdevumi uz atļauju saņemšanu).

11. Finanšu ministrijas izstrādātais likumprojekts "Azartspēļu un izložu nodokļa un nodevas likums" (VSS -728)

Projekta sagatavošanas pamats:

Ar Ministru kabineta 2010.gada 26.augusta rīkojumu Nr.513 „Par pasākumu plānu ēnu ekonomikas apkarošanai un godīgas konkurences nodrošināšanai 2010.–2013.gadam” (prot. Nr.41 79.§) apstiprinātā Pasākumu plāna ēnu ekonomikas apkarošanai un godīgas konkurences nodrošināšanai 2010.–2013.gadam 47.–50.punkts.

Iepriekšminētajā Ministru kabineta rīkojumā ir paredzēti būtiski grozījumi spēkā esošajā likumā „Par izložu un azartspēļu nodevu un nodokli” (stājās spēkā 1995.gada 1.janvārī) (turpmāk – Likums).

Nemot vērā, ka ir paredzēts izstrādāt jaunā redakcijā Azartspēļu un izložu likumu, arī Likumu ir paredzēts izstrādāt jaunā redakcijā, kas nodrošinās tā atbilstību jaunajam nozares likuma regulējumam, juridiskās tehnikas prasībām, un nodrošinās strukturālas un konceptuālas izmaiņas, kas nepieciešamas līdz ar nozares un tehnoloģiju attīstību.

Likumprojekts „Azartspēļu un izložu nodokļa un nodevas likums” (turpmāk – likumprojekts) ir izstrādāts, lai nodrošinātu azartspēļu un izložu nodokļa un nodevas administrēšanas procesu, ņemot vērā juridiskās tehnikas prasības, un vērsts uz to, lai būtu atvieglota tā piemērošana.

Būtiskākie priekšlikumi:

Likumprojektā “nepieciešams skaidrojums jēdzienam “kāršu spēles turnīra komisijas maksa”. Godīgas konkurences nodrošināšanai visiem azartspēļu organizētājiem jāmaksā vienāda azartspēļu nodevas likme par azartspēļu organizēšanas licences izsniegšanu vai pārreģistrāciju.

LDDK rosina azartspēļu nodevu ieskaitīt tās pašvaldības budžetā, kuras teritorijā atrodas azartspēļu organizēšanas vietas, lai pašvaldībām nodrošinātu papildus finansējumu savu funkciju nodrošināšanai.

Būtiskākie iebildumi:

Papildināt Pārejas noteikumus ar atsauci, ka Likumprojekta 6.panta pirmās daļas 1.punktā minētā nodeva neattiecas uz tiem azartspēļu organizētājiem, kuri savu uzņēmējdarbību ir veikuši līdz šī likuma spēkā stāšanās dienai.

LDDK ieskatā nav pieļaujams regulējums, kurš pēc būtības radīs papildus izdevumus tiem uzņēmumiem, kuri ir darbojušies līdz jaunā regulējuma spēkā stāšanās un traktējams kā regulējums ar atpakaļejošu spēku.

12. Finanšu ministrijas izstrādātais Ministru kabineta noteikumu projekts "Kārtība, kādā alkoholiskos dzērienus un tabakas izstrādājumus marķē ar akcīzes nodokļa markām" (VSS – 1094)

Projekta sagatavošanas pamats:

Valsts kontroles 2013.gada 13.septembra revīzijas ziņojumā par Latvijas Republikas 2012.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem valsts budžeta ieņēmumu daļu Nr.5.1-2-33-2/2012 sniegtais ieteikums un ar Ministru kabineta 2014.gada 28.novembra rīkojumu Nr.694 “Par Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plānu 2014.–2015.gadam” apstiprinātā Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plāna 2014.–2015.gadam 6.4.apakšpunktā minētais pasākums – vienkāršot alkoholisko dzērienu un tabakas izstrādājumu marķēšanas sistēmu un samazināt administratīvo slogu nodokļu maksātājiem.

Lai atvieglotu administratīvo slogu nodokļu maksātājiem, vienkāršotu akcīzes nodokļa marķu apriti un uzlabotu Valsts ieņēmumu dienesta akcīzes nodokļa marķu aprites uzraudzību un kontroli, ir sagatavots Ministru kabineta noteikumu projekts “Kārtība, kādā alkoholiskos dzērienus un tabakas izstrādājumus marķē ar akcīzes nodokļa markām” (turpmāk – noteikumu projekts), kas aizstās Ministru kabineta 2009.gada 7.aprīļa noteikumus Nr.320.

Būtiskākie priekšlikumi:

Lai būtiski samazinātu uzņēmēju administratīvo slogu:

- atstāt procedūru, kad nodokļu maksātājs saņem VID piekrišanu preces ievēšanai Latvijas Republikā ar VID piešķirto numuru, lai varētu identificēt šādu preci; nemarkēt preci citā valstī; atļaut ievest šo preci akcīzes noliktavā atliktā nodokļa maksāšanas režīmā; papildināt akcīzes nodokļa deklarāciju ar papildus rindu, kura saturēs informāciju par ievesto preces daudzumu pēc SAAD, deklarācijā nodokļu maksātājs norādīs ar kādu VID atļaujas numuru ir ievestas preces. Nodokļa maksātāja ieguvumi – nav papildus akcīzes nodokļa deklarācijas par katru preces piegādi pēc SAAD, prece iekļaujas parastā preču kustībā, nav jāsniedz papildus pārskats par alkoholisko dzērienu akcīzes nodokļa marku apriti.
- atstāt procedūru, kad nodokļu maksātājs saņem VID piekrišanu preces ievēšanai Latvijas Republikā ar VID piešķirto numuru, lai varētu identificēt šādu preci pilnā apjomā, ieskaitot preču marķēšanu un papildus akcīzes nodokļa deklarāciju; nepieprasīt no nodokļa maksātāja papildus pārskatu par alkoholisko dzērienu akcīzes nodokļa marku apriti jo akcīzes nodoklis par markām jau ir samaksāts, VID ir visa nepieciešama informācija par paredzamo preci, akcīzes nodokli un saņemto preci. Nodokļa maksātāja ieguvums – nav jāsniedz papildus pārskats par alkoholisko dzērienu akcīzes nodokļa marku apriti.

Būtiskākie iebildumi:

Pārskatīt pārskatos iekļaujamās informācijas veidu, samazināt administratīvo slogu, kas saistīts ar informācijas sniegšanu.

LDDK ieskatā informācijai, kura ir sniedzama nozares uzņēmumus uzraugošajām valsts iestādēm, jābūt pietiekamai un izmantojamai, nevis formālai un bezjēdzīgai. Pārlietu lielas prasības informācijas sniegšanai rada nepamatotu apgrūtinājumu uzņēmējiem un nevajadzīgas izmaksas gan maksājot par nostrādātajām cilvēkstundām, gan maksājot sodus par pieļautajām kļūdām. Diemžēl sodu sistēma Latvijā ir veidota tā, lai nodrošinātu papildus ieņēmumus valsts budžetā, nevis, lai nodrošinātu ar likumu noteikto prasību izpildi. Uzņēmēji no uzraugošajām institūcijām sagaida konsultācijas, nevis „sodu kvītis”, it sevišķi tas attiecas uz uzņēmumiem, kuri nesen uzsākuši uzņēmējdarbību.

Uzliekot nesamērīgas prasības, pastāv būtiski lielāks risks kļūdīties. Nepieciešams vienkāršot prasības un regulējumu – tādējādi samazinot uzņēmēju izmaksas un palielinot uzņēmēju iespēju investēt brīvos finanšu līdzekļus savā uzņēmējdarbībā.

13. Finanšu ministrijas izstrādātais MK noteikumu projekts „Noteikumi par nodokļu maksātāju un nodokļu maksātāju struktūrvienību reģistrāciju Valsts ieņēmumu dienestā” (VSS –1119)

Projekta sagatavošanas pamats:

Ministru kabineta noteikumu projekts izstrādāts, pamatojoties uz: - Ministru kabineta 2012.gada 22.augusta rīkojuma Nr.398 (prot. Nr. 48 27.§) “Par Konceptiju par vienotu valsts pārvaldes institucionālo vienību un saimnieciskās darbības veicēju reģistrāciju” 5.punktu;

- Ministru kabineta 2012.gada 26.novembra rīkojuma Nr.555 (prot. Nr. 65 27.§) “Par Konceptiju par mazo uzņēmumu nodokļa maksāšanas režīmu konsolidāciju un vienkāršošanu” 4.punktu;
- Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plāna 2013.–2014.gadam (apstiprināts ar Ministru kabineta 2013.gada 24.aprīļa rīkojumu Nr.165 (prot. Nr. 18 33.§) “Par Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plānu 2013.–2014.gadam”) 1.6.apakšpunktu. Minētais uzdevums ir noteikts arī Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plānā 2014.–2015.gadam 1.2.apakšpunktā;

- Ministru prezidentes Laimdotas Straujumas 2014.gada 31.janvāra rezolūcijā Nr.111-1/15 doto uzdevumu Nr. 2014-UZD-364

Būtiskākie priekšlikumi:

LDDK ieskatā gadījumos, kad fiziska persona var pierādīt īpašumtiesības (kopīpašuma domājamo daļu īpašumtiesības) uz nekustamo īpašumu (ēku vai dzīvokli) nebūtu jāpieprasa visu nekustamā īpašuma īpašnieku rakstiska piekrišana un jāļauj reģistrēt uzņēmējdarbība attiecīgajā nekustamajā īpašumā.

Noteikumu projekta 12.punkts paredz fiziskas personas pienākumu, reģistrējoties VID, iesniegt līguma ar darba ņēmēju par darba veikšanu par atlīdzību kopiju (uzrādot līguma oriģinālu). LDDK ieskatā šāda prasība ir lieks apgrūtinājums uzņēmējdarbības uzsācējam, jo līgumi ar darba ņēmējiem tiek slēgti tieši tad, kad rodas nepieciešamība. Turklāt – pastāv iespēja, ka pēc uzņēmējdarbības reģistrācijas, līgums var tikt lauzts vai būtiski mainīti līguma nosacījumi, līdz ar to VID rīcībā būs nepatiesa informācija. Bez tam Noteikumu projektā arī nav norādītas turpmākās darbības, ja attiecībā uz līgumattiecībām ir notikušas izmaiņas.

Būtiskākie iebildumi:

Noteikumu projekta 15.2.punkts paredz prasību atsevišķiem saimnieciskās darbības veicējiem sniegt informāciju VID, kura nav saistīta ar nodokļu nomaksas pienākumu veikšanu. Reģistrējot uzņēmējdarbību, papildus sniedzamā informācija (atsevišķa veida licences un sertifikāti) nav saistāma ar VID pārziņā esošajiem jautājumiem un ir ārpus VID kompetences, tādēļ šāda informācija nav sniedzama.

Noteikumu projekta 26.4.punkts paredz atteikt reģistrāciju tādai fiziskajai personai, kurai ir spēkā ierobežojums ieņemt noteiktus amatus komercsabiedrībā un tās pārvaldes institūcijās. LDDK ieskatā aizliegums šādai fiziskajai personai reģistrēties kā pašnodarbinātai personai ir nesamērīgs aizliegums, jo aizliegums ir noteikts tikai uz noteiktu amatu ieņemšanu.

Noteikumu projekta 27.8.punkts paredz nepamatotu administratīvo slogu - Nodokļu maksātāju reģistrā ierakstīt ziņas par nodokļu maksātāja reģistrētās struktūrvienības ēkas vai telpu grupas lietošanas veidu. Regulējuma paplašinājums ir pretrunā ar Noteikumu projekta anotācijā un Noteikumu projekta 1.punktā noteikto mērķi: noteikt VID reģistrējamos nodokļu maksātājus un nodokļu maksātāju struktūrvienības un kārtību, kādā nodokļu maksātāji un nodokļu maksātāju struktūrvienības, kas nav jāreģistrē Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā, ir reģistrējami VID, kā arī VID iesniedzamos dokumentus.

LDDK iebildumi un priekšlikumi tika ņemti vērā.

Panākot LDDK iebildumu ņemšanu vērā, esam nodrošinājuši, ka uzņēmējdarbības uzsākšanas stadijā netiks noteiktas prasības, kuras nav nepieciešamas ne Valsts ieņēmumu dienestam, lai nodrošinātu jaunu uzņēmēju reģistrāciju, ne pašvaldībām, lai nodrošinātu savas funkcijas. Jāņem vērā, ka no uzņēmīgu cilvēku aktivitātes ir atkarīga Latvijas izaugsme un Latvijas IKP. Cīņoties par zemām izmaksām, vienkāršām procedūrām uzņēmējdarbības uzsākšanai, panāksim lielāku reģistrētās uzņēmējdarbības pieaugumu, tādējādi mazinot ēnu ekonomiku. Saskaņošanas sanāksmes laikā vērsām uzmanību uz nepieciešamību savietot valsts iestāžu datu bāzes un nodrošināt datu apmaiņu automatiskā režīmā, tādējādi mazinot arī valsts iestāžu izdevumus un ātrāku informācijas apstrādi. Vēl joprojām ir vērojama problēma attiecībā uz informācijas apmaiņas nodrošināšanu. Uzsākot uzņēmējdarbību, uzņēmējiem sākotnējā periodā izdevumi ir lielāki par ieņēmumiem un šis apstāklis būtu jāņem vērā veidojot gan regulējumu, kas saistīts ar uzņēmējdarbības uzsākšanu, gan pārskatot nodokļu politiku.

14. Tieslietu ministrijas izstrādātais likumprojekts „Grozījumi Maksātspējas likumā” (Nr.106/Lp12)

Projekta sagatavošanas pamats:

Maksātnespējas likums šobrīd noteic plašas maksātnespējas procesa administratora (turpmāk – administrators) pilnvaras juridiskās personas un fiziskās personas maksātnespējas procesā, tai skaitā pārņemt parādnieka mantu un rīkoties ar to, pieņemt lēmumus, kas ietekmē kreditoru intereses, kā arī kļūt par maksātnespējīgā komersanta faktiski vienīgo likumīgo vadītāju (amatpersonu) ar visplašākajām tiesībām lēmumu pieņemšanā un darījumu noslēgšanā. Vienlaikus ne Maksātnespējas likums, ne citi normatīvie akti neparedz administratora profesijas statusu un līdz ar to izrietošos pienākumus un ierobežojumus.

Pēdējo gadu prakse liecina, ka fakts, ka administratora profesijas statuss nav noteikts, apgrūtina valsts spēju nodrošināt juridisko profesiju vienotu attīstību. Tāpat pēdējo gadu prakse liecina, ka administratoru rīcība neatbilst likumdevēja paredzētajam rīcības, atbildības un kompetences modelim.

Par problēmām administratoru darba kvalitātē liecina arī oficiālā Maksātnespējas administrācijas statistika. Proti, Maksātnespējas administrācijā iesniegto sūdzību skaits par administratoru rīcību ir būtiski pieaudzis kopš 2008.gada, un tendences 2013.gadā neliecina par šo sūdzību skaita mazināšanos.

Viens no būtiskākajiem trūkumiem administratora darbības regulējumā ir apstākļi, ka administratoram ar likumu ir piešķirtas plašas pilnvaras, administrējot tiesiskās aizsardzības procesu, juridiskās personas maksātnespējas procesu un fiziskās personas maksātnespējas procesu, taču administratora vieta institucionālajā sistēmā nenodrošina pienācīgu kontroles mehānismu. Proti, lai administrators spētu nodrošināt tiesisku procesa gaitu, administratoram savā rīcībā jābūt neitrālam un neatkarīgam. Tā kā administratori juridiski nav uzskatāmi par amatpersonām, administratori nejūt pietiekamu atbildības līmeni un rīkojas kā privātpersonas. Šobrīd var secināt, ka administratoru disciplinārbildības neesamība ir viens no iemesliem zemas profesionālajai atbildībai un prestižam.

Lai risinātu praksē konstatētās problēmas, likumprojektā tiek piedāvāts noteikt, ka administratori amata darbībās pielīdzināmi valsts amatpersonām un uz tiem attiecas likumā noteiktie valsts amatpersonas amatu savienošanas ierobežojumi un pienākumi, taču, ņemot vērā administratoru veicamo pienākumu specifiku un to, ka vairums administratoru šobrīd ir arī advokāti, kā arī zvērinātu tiesu izpildītāju veicamie pienākumi faktiski ir līdzīgi administratora pienākumiem, administratora amats būtu savienojams ar zvērinātu tiesu izpildītāju un zvērinātu advokātu profesiju. Lai gan šāda risinājuma praktiskais izpildījums ir apšaubāms tieši kontekstā ar advokātu gan starptautiski, gan nacionāli nostiprināto neatkarīgo statusu.

Būtiskākie priekšlikumi:

LDDK jau tiesību akta izstrādes gaitā ir izteikusi atbalstu priekšlikumam noteikt, ka maksātnespējas administratori amata darbībās pielīdzināmas valsts amatpersonām.

Būtiskākie iebildumi:

LDDK būtiskākais iebildums ir par Likumprojekta 3.pantā ietverto regulējumu.

LDDK ieskatā Likumprojektu papildinot 13¹.pantu un tajā iekļaujot ceturto daļu, kas nosaka iespēju administratora amatu savienot ar zvērināta advokāta kā arī zvērināta tiesu izpildītāja amatu, var veidoties situācijas, kurās pastāv profesionālās darbības interešu konflikts. Piemēram, ja zvērināts tiesu izpildītājs, kuram ir piedziņas lieta pret fizisku vai juridisku personu, kļūst par šīs personas administratoru.

Turklāt zvērināts tiesu izpildītājs, vienlaicīgi strādājot kā administrators, zaudē savu valstisko tiesu izpildītāja neatkarību un tiek pakļauts ietekmes riskam caur maksātnespējas procesu.

LDDK iebildumi attiecībā uz amatu apvienošanu netika ņemti vērā, bet maksātnespējas administratoru statuss tiks noteikts kā tika virzīts - valsts amatpersona.

LDDK ieskatā viena no lielākajām problēmām tautsaimniecībā ir maksātnespējas administratoru iespējas dažādi interpretēt likumu normas, tādējādi nepildot galveno funkciju – nodrošināt kreditoru intereses un pēc iespējas ātrāk nodrošināt pamatlīdzekļu nonākšanu cita uzņēmuma rīcībā. Nosakot maksātnespējas administratoru atbildību citā pakāpē (par pārkāpumiem ir citi sodu līmeņi), pastāv cerības, ka mainīsies administratoru atbildība attiecībā uz veicamajiem pienākumiem – bankas ātrāk un lielākā apmērā atgūs aizdotos finanšu līdzekļus, pamatlīdzekļi ātrāk atgriezīsies tautsaimnieciskajā apritē, lielāks skaits prasījumu par finanšu līdzekļu atmaksu tiks apmierināti.

15. Finanšu ministrijas izstrādātais likumprojekts "Grozījumi Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likumā" (VSS - 1882)

Projekta sagatavošanas pamats:

Latvijas nacionālās reformu programmas „ES 2020” stratēģijas īstenošanai 3.7.apakšpunkts, saskaņā ar kuru 2020.gadā atjaunojamās enerģijas īpatsvaram transporta sektorā jāsasniedz vismaz 10% no enerģijas bruto galapatēriņa transportā. Ministru kabineta 2013.gada 23.aprīļa protokollēmuma Nr.23 31.§ 4.punkts, ar ko Ekonomikas ministrijai uzdots sadarbībā ar Satiksmes ministriju, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju, Finanšu ministriju un Latvijas Pašvaldību savienību izstrādāt priekšlikumus par iespējām nodrošināt, ka konkursos par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu un valsts un pašvaldību iepirkumos par transporta līdzekļu iegādi tiek ietverti nosacījumi par papildu vērtēšanas punktu piešķiršanu, ja tiek piedāvāti transportlīdzekļi, kas kā degvielu izmanto tīru biodegvielu vai fosilo degvielu un biodegvielu sajaukumu (ar biodegvielas saturu virs 10%).

Arī Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2030. gadam „Latvija2030”, ko Latvijas Republikas Saeimas apstiprināja 2010. gada 10. jūnijā, 225. un 236. rindkopa nosaka, ka Latvijā jāveicina biodegvielas izmantošana sabiedriskajā transportā un lauksaimniecībā, kā arī, lai samazinātu vides piesārņojumu un fosilo energoresursu patēriņu, jāveicina sabiedriskā transporta un privātā autotransporta pāreja uz elektrisko piedziņu, ar biogāzi un biodegvielu darbināmiem un ar hibrīddzinējiem aprīkotiem automobiļiem.

Būtiskākie priekšlikumi:

Lai nekavētu ne tikai piegādātāju brīvu konkurenci, bet arī nodrošinātu valsts un pašvaldību līdzekļu efektīvu izmantošanu. Iekļaujot videi draudzīgas prasības iepirkuma dokumentos, jāievēro, ka tām jābūt:

1. saistītām ar līguma priekšmetu;
2. objektīvām un pamatojamām;
3. skaidri noteiktām iepirkuma dokumentācijā;
4. atbilstošām spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem;
5. konkurenci neierobežojošām.

Būtiskākie iebildumi:

Likumprojekta regulējums attiecībā uz autotransporta līdzekļu iepirkumu rada būtiskus brīvas konkurences draudus. Šobrīd Latvijas tirgū ir tikai daži auto modeļi (Eiropas specifiskācijas), kuros tiek atļauts izmantot fosilās un biodegvielas maisījumus ar paaugstinātu biodegvielas saturu (ar biodegvielas saturu virs 10%) vai tīru biodegvielu, vai elektroenerģiju, turklāt, ar specializētiem auto ražotāja tehniskās apkopes un garantijas noteikumiem. Ekonomikas ministrijas piedāvātā Projekta redakcija pieļauj iespēju, ka pasūtītājs, vērtējot piedāvājumus, papildus punktus regulāri piešķirs tikai dažiem, iepriekš paredzamiem, piedāvājumiem. Pilnībā izprotot Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju – veicināt biodegvielas izmantošanu sabiedriskajā transportā un lauksaimniecībā, kā arī veicināt sabiedriskā transporta un privātā autotransporta pāreju uz elektrisko piedziņu, ar biogāzi un biodegvielu darbināmiem un ar hibrīddzinējiem aprīkotiem automobiļiem, lūdzam ņemt vērā, ka fosilo energoresursu patēriņa un kaitīgo CO2 izmešu samazināšanai ir jābūt pakāpeniskam procesam (it īpaši

valsts un pašvaldību iestāžu iepirkumos), kā arī sabalansētam ar valsts ekonomisko attīstību un iedzīvotāju pirktspēju.

Ministru kabineta noteikumos nepieciešams paredzēt kārtību, kādā pasūtītājs aprēķina un piešķir papildu punktus pretendentiem, kurš piedāvā autotransporta līdzekļus ar to spēju izmantot fosilās un biodegvielas maisījumus ar paaugstinātu biodegvielas saturu (ar biodegvielas saturu virs 10%) vai tīru biodegvielu, vai elektroenerģiju, kā arī noteikt izņēmuma gadījumus, kuros pasūtītājs ir tiesīgs priekšroku dot „mazāk kaitīgam”, bet cenas ziņā dārgākam automobilim, ja vien cenu atšķirības nav lielākas par 0,5%.

Likumprojekts atkārtoti tiek skatīts 2015.gadā un tā virzītājs ir Valsts kanceleja. Likumprojekts vēl nav sagatavots iesniegšanai Saeimā.

LDDK ir vairākkārtīgi norādījis, ka CO₂ izmešu samazināšana nevar būt pašmērķis. Nepieciešams balanss starp vēlmi nodrošināt ekoloģiskāku vidi, mazināt „siltumnīcas efekta” veidošanos un izmaksas, kuras tiek uzliktas visai sabiedrībai kopumā. Ekonomiskāki un modernāki transporta līdzekļi ir dārgāki gan skatoties uz iegādes cenu, gan ekspluatācijā, līdz ar to – šo izmaksu sadārdzinājums tiks pārliekts uz pakalpojuma cenu. Ierobežotu finanšu resursu situācijā, kad Latvijā uzņēmējiem ir jādomā par iedzīvotāju pirktspēju, lai varētu plānot savu uzņēmējdarbību un nenonāktu bankrota priekšā – viennozīmīgi ir skaidrs, ka nevaram atļauties papildus izdevumus par, iespējams, tīrāku vidi. Turklāt paredzētie grozījumi negatīvi ietekmētu godīgu konkurenci.

16. Finanšu ministrijas izstrādātais MK noteikumu projekts "Noteikumi par līzinga, kredīta un ar to saistīto procentu maksājumu deklarāciju" (VSS-265)

Projekta sagatavošanas pamats:

MK noteikumi tiek izstrādāti saskaņā ar Likumā „Par nodokļiem un nodevām” deleģējumu (Nr.98/Lp12), lai mazinātu ēnu ekonomikas īpatsvaru, kas ir svarīgi, lai ilgtermiņā veicinātu ekonomikas izaugsmi. Informācijas apmaiņas veicināšana starp valsts iestādēm un finanšu iestādēm ir priekšnosacījums tam, lai identificētu izvairīšanās no nodokļiem riskus un laicīgi tos novērstu.

Būtiskākie priekšlikumi:

1. Nepieciešamība precizēt noteikumu projekta mērķgrupu
Noteikumu projekta II sadaļā ietvertie aprēķini par Noteikumu projektu ietekmi norāda, ka faktiskais Noteikumu projekta mērķis ir kredītdevēji, kas atbilstoši normatīvajiem aktiem ir saņēmuši patērētāju kreditēšanas licenci (atļauju) un kuru ikdienas pamatnodarbošanās līdz ar to ir tieši kredītu izsniegšana un procentu saņemšana, kas parasti arī ir saistīta ar lieliem/regulāriem patērētāju pirkumiem (automašīnas, naudas aizņēmumi un tml.).
Lai nodrošinātu konsekventu Noteikumu piemērošanu un novērstu nesamērīgu administratīvo slogu uz citiem komersantiem, Noteikumu projekta 2.punktu nepieciešams papildināt, skaidri norādot, ka informatīvo deklarāciju aizpilda un iesniedz kapitālsabiedrība, kurai atbilstoši normatīvajiem aktiem ir nepieciešama speciāla atļauja (licence) patērētāja kreditēšanas pakalpojuma sniegšanai.
Patērētāju kreditēšanas terminoloģija ir cieši saistīta ar Eiropas Savienības kopējo regulējumu (*direktīva 2008/48/EK par patēriņa kredītliģumiem*), kas pārņemta arī Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta pirmajā daļā. Lai nodrošinātu konsekventu Noteikumu praktiskajā piemērošanā, Noteikumu projekta anotācijā nepieciešams ietvert norādi, ka par līzinga un kredīta maksājumiem „nav uzskatāms līgums par ilglaicīgu pakalpojumu sniegšanu vai preču piegādi, ja patērētājs par pakalpojumiem vai precēm maksā līguma darbības laikā, norēķinoties pa daļām”.
2. Āpkopojamās informācijas trūkums un nepieciešamība sakārtot kopējo regulējumu
Pašreizējā Noteikumu projektā ir atrunāta tikai viena šaura procesa beigu sastāvdaļa – komersanta (kredītdevēja) informācijas iesniegšanas pienākums valsts iestādei. Vēršam uzmanību, ka vairumā gadījumu klienti rēķinu apmaksu veic, nevis pie konkrētā kredītdevēja,

bet bankās un pie dažādiem mazumtirdzniecības komersantiem (piemēram, lielveikalos pie kasēm, kiosku tīklos, pastā un tml.). Kredītdevējiem visos šajos gadījumos ir pieejama informācija tikai par savu klientu (rēķina adresātu), taču nav pieejama informācija, kas tieši ir veicis maksājumu. Lai kredītdevēji varētu nodrošināt Noteikumu projektā uzlikto pienākumu, nepieciešami jauni grozījumi citos normatīvajos aktos, kas maksājumu saņēmējiem uzliktu pienākumu šādu informāciju iegūt no maksātāja un vienlaikus paredzētu pienākumu šādu informāciju nodot tālāk kredītdevējiem. Bez šāda regulējuma Noteikumu projekta pašreizējo regulējumu praksē nav iespējams īstenot un to ir nepieciešams precizēt, Noteikumu 3.punktā nosakot, ka informatīvajā deklarācijā norāda datus – ja tādi ir pieejami konkrētajam kredīta/līzīngā devējam.

3. Personas datu apstrādes būtisks pieaugums un samērīguma izvērtējuma nepieciešamība Komersantu ikdienas procesi ir cieši saistīti ne tikai ar pakalpojumu sniegšanu, bet arī pienākumu apstrādāt tikai tos personas datus, kas ir nepieciešami un samērīgi konkrētā mērķa sasniegšanai. LDDK norāda, ka Noteikumu projektā ietvertā regulējuma izpilde skar ne tikai lielo naudas summu maksātāju datu apstrādi, bet arī ikvienu citu maksātāju, kas konkrētā reizē var veikt arī tikai dažu centu apmaksu. Lai nodrošinātu datu uzskaiti par kopējo mēneša un gada kopsummas griezumam, datu apkopojums būs jāveic par katru maksātāju un par katru summu, jo tikai, skatoties atpakaļ uz kopējo gada kopsummas griezumam, būs iespēja noteikt, vai konkrētā persona atbilst vai neatbilst informācijas deklarācijā prasītajai informācijai. Šāds pienākums radīs komersantiem būtisku administratīvo slogu, jo būs nepieciešams ieviest jaunas datu bāzes, kurās ne tikai varētu apkopot informāciju (jo līdz šim šāda informācija netika prasīta, tai skaitā netika veikta lielveikalos un tml. maksāšanas kanālos), bet arī kurās varētu ilglaicīgi uzglabāt šādu lielu informācijas apjomu, jo gada griezumam būtiski palielina uzglabājamās informācijas daudzumu. Vēršam uzmanību, ka anotācijā nav veikti aprēķini, kāda būs ietekme uz komercdarbību visiem pārējiem komersantiem (pastam, lielveikaliem un tml., kam būs jāievāc šādi dati). Tāpat anotācijā nav norādes par personas datu apstrādes samērīguma izvērtējumu un personas datu aizsardzības aspektiem, kas īpaši skaidri tiek uzsvērti Eiropas Savienības jaunāko regulējumu kontekstā.

Lai novērstu nesamērīgi ilgu personas datu apstrādi un mazinātu komersantu administratīvo slogu Noteikumu projektā ir nepieciešams precizēt summu apjomus un uzskaites veidus, piemēram, paredzot uzskaiti tikai mēneša griezumā vai nosakot informācijas apkopojumu par skaidras naudas darījumiem virs konkrētas summas vienā reizē.

4. Lai novērstu ieviešanas termiņu pretrunu un saskaņotu ar kopējo regulējumu, Noteikumu projektu ir nepieciešams papildināt ar jaunu punktu, kas skaidri norāda, ka informāciju sāk apkopot no 2016.gada 1.janvāra un attiecīgi pirmo deklarāciju par 2016.gadu sniedz 2017.gadā. Bez šāda pārejas perioda komersantiem nav iespējams pielāgot sistēmas, turklāt nav vairs iespējas uzzināt informāciju par naudas maksātājiem, kas maksājumus veikuši pirms Noteikumu ieviešanas.

Būtiskākie iebildumi:

Ieviešanas termiņu pretruna un saskaņošana ar kopējo regulējumu.

Noteikumu projekta anotācijā šobrīd ir paredzēts pienākums apkopot informāciju par 2015.gadu. Vēršam uzmanību, ka šāda atpakaļejoša norma nav atbilstoša tiesību sistēmai. Turklāt šāds normas atpakaļejošs spēks nav arī faktiski iespējams tiesiskā regulējuma trūkuma dēļ. Lai komersanti varētu sākt apkopot informāciju, būtiski ir zināt, kādu tieši informāciju ir nepieciešams apkopot. Tāpat ir nepieciešams laiks, lai pielāgotu sistēmas un izstrādātu procedūras šādas informācijas apkopojumam. Neskatoties uz anotācijā ietvertu norādi par pienākumu apkopot informāciju par visu 2015.gadu, vēl pat 2015.gada jūnija vidū Noteikumu projekts nav stājies spēkā. Līdz ar to komersantiem nebūs iespēja izpildīt šādu atpakaļejošu pienākumu.

Sakarā ar to, ka likuma deleģējums nav maināms, identificētās problēmas ir grūti risināmas. Konceptuāli MK noteikumi ir pieņemti, bet tie vēl tiek skatīti ar nozaru asociācijām, lai mazinātu problēmjautājumu loku.

Jauno regulējumu nedrīkst attiecināt uz periodu pirms regulējuma spēkā stāšanās, jo uzņēmēji nav rēķinājušies ar papildus izdevumiem, lai nodrošinātu manuālu datu apkopošanu. Tam būtu nepieciešamas papildus darba vietas, kuras tiktu izveidotas uz laiku. Šāda attieksme pret uzņēmējdarbību un nerēķināšanās ar uzņēmēju finansiālajām iespējām nav pieļaujama.

17. Tieslietu ministrijas izstrādātais likumprojekts "Grozījums likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā"" (Nr.142/Lp12)

Projekta sagatavošanas pamats:

Atbilstoši grozījumiem likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” (turpmāk – Likums), kas izdarīti ar 2014. gada 30. oktobra likumu „Grozījumi likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā””, ir noteikts, ka maksātnespējas administrators ir valsts amatpersona. Līdz ar to uz Likumā noteiktajām valsts amatpersonām, tajā skaitā maksātnespējas administratoriem attiecas Likumā valsts amatpersonām noteiktie ierobežojumi, aizliegumi un pienākumi, tajā skaitā valsts amatpersonu deklarācijas iesniegšanas pienākums, kā arī atbildība. Lai minētie grozījumi Likumā būtu praktiski ieviešami un korekti piemērojami attiecībā uz maksātnespējas administratoru, nepieciešams izdarīt grozījumus Likumā.

Tāpat nepieciešams arī regulējums valsts amatpersonām situācijās, kad amatpersona pieņem lēmumu vai piedalījies lēmuma pieņemšanā par publisko iepirkumu.

Būtiskākie priekšlikumi:

Svarīgi ir regulēt lēmumu pieņemšanu attiecībā par publiskas personas mantu, nevis publiskas personas institūcijas (kā kapitālsabiedrību) mantu un finanšu līdzekļiem. Tāpat, nav saprotams, kas ir bijis domāts ar ierosinājumu “finanšu līdzekļu sadale vai pārdale” (likumprojekta 4.panta otrās daļas 3.punkta (b) apakšpunkts). Šķiet nesamērīgi, ja finanšu līdzekļu pārdale kapitālsabiedrības atsevišķu struktūru ietvaros tiek pielīdzināta rīcībai ar valsts mantu un līdz ar to tiek īpaši ārēji reglamentēta. Ņemot vērā minēto, lūdzam:

1. Izteikt Likuma 4.panta otro daļu šādā redakcijā:

“(2) Par valsts amatpersonām uzskatāmas arī personas, kurām, pildot amata pienākumus publiskas personas institūcijās, saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir tiesības:

1) izdot administratīvos aktus;

2) veikt uzraudzības, kontroles, izziņas vai sodīšanas funkcijas attiecībā uz personām, kas neatrodas to tiešā vai netiešā pakļautībā;

3) pieņemt koleģiālu lēmumu par publiskas personas mantas iegūšanu, tās nodošanu citu personu īpašumā, lietošanā vai valdījumā, vai apgrūtināšanu ar lietu tiesībām”

Būtiskākie iebildumi:

Rosinātie grozījumi attiecas uz publiskas personas kapitālsabiedrībām un to atkarīgajām kapitālsabiedrībām piederošo mantu - rīcību ar šo mantu un finanšu līdzekļiem. Latvijas Darba devēju konfederācija vērs uzmanību uz sekojošiem aspektiem:

- nav viennozīmīgi skaidri nošķirama darbība starp piedalīties lēmuma sagatavošanā tieši no atsevišķu lietu kārtošanas lēmumu sagatavošanai un kārtošana saistībā ar attiecīgo jautājumu. Šāda vispārināta un neskaidri noteikta tiesību norma var radīt situāciju, kad par valsts amatpersonām kļūst visi publisku personu institūciju (tajā skaitā publiskas personas kapitālsabiedrību un to atkarīgo kapitālsabiedrību) darbinieki, piemēram, referentes, juristi, grāmatveži, inženieri u.c.

Piedāvātā redakcija ir ļoti neskaidra:

- 1) nav definēts, kas ir *lēmums*;
- 2) nav definēts, sākot no kādas summas lēmumu pieņem, tad var pieņemt, ka tas nozīmē - sākot no pirmā eiro;
- 3) nav definēts, ko nozīmē finanšu līdzekļu sadale pārdale: vai ar to domāts kapitālsabiedrības iekšienē pieņemtie lēmumi par finanšu līdzekļu pārdali, vai tikai lēmumi attiecībā ar trešajām personām;
- 4) pie tik neskaidra definējuma, iesaistīto darbinieku loks, kas pieņem, piedalās lēmumu pieņemšanā, sagatavo vai piedalās lēmumu sagatavošanā var aptvert - vairākus simtus darbiniekus, jo pirms lemt par mantas iegūšanu, tās nodošanu citu personu īpašumā, lietošanā vai valdījumā, atsavināšanu citām personām vai apgrūtināšanu ar lietu vai saistību tiesībām, pie jautājuma strādā ievērojams skaits darbinieku, sākot ar sekretāri - referenti, finanšu darbinieku, juristu, iepirkuma speciālists, attiecīgās jomas speciālists, inženieri u.tml.

Saeimas komisija ņema vērā LDDK sniegtos iebildumus un piedāvātās redakcijas. Saeimas komisijā tika panākta sapratne, ka nevajadzīgi pārregulēta sistēma var radīt zaudējumus kapitālsabiedrībām, kuras maksā dividends valsts budžetā. No vienas puses ir nepieciešama pārliecība, ka darbiniekiem neveidojas interešu konflikta situācijas, bet tai pašā laikā sarežģījot lēmumu pieņemšanas procesu par lietām, kas saistītas ar finanšu izlietojumu – lēmuma pieņemšana būs birokrātiski sarežģīta un dārga. Jāņem vērā, ka Valsts kapitālsabiedrības tāpat konkurē ar pārējām kapitālsabiedrībām.

18. Satiksmes ministrijas izstrādātais Ministru kabineta noteikumu projekts „Vienotas sabiedriskā transporta pakalpojumu uzskaites sistēmas izveidošanas, uzturēšanas un attīstīšanas kārtība” (VSS-661)

Projekta sagatavošanas pamats:

Pamatojums Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 13.panta ceturtā daļa. Pašreizējā situācija un problēmas, kuru risināšanai tiesību akta projekts izstrādāts, tiesiskā regulējuma mērķis un būtība: līdz 2013.gada 11.decembrim, kad spēkā stājas Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma grozījumi, Autotransporta direkcijas kompetencē bija Ministru kabineta noteiktajā kārtībā izveidot un uzturēt vienotu sabiedriskā transporta biļešu tirdzniecības, rezervēšanas un uzskaites sistēmu. Sistēmas izveidošanas kārtība ir noteikta Ministru kabineta 2007.gada 2.oktobra noteikumos Nr.676 „Vienotas sabiedriskā transporta biļešu tirdzniecības, rezervēšanas un uzskaites sistēmas izveidošanas un uzturēšanas kārtība”. Pildot normatīvajos aktos noteikto, Autotransporta direkcija izveidoja un pašlaik joprojām uztur Vienoto biļešu tirdzniecības sistēmu (VBTS). Taču šo sistēmu nebija iespējams ieviest pilnā apmērā (netika uzsākta biļešu tirdzniecība vienotā sistēmā), jo Autotransporta direkcijas, kā sabiedriskā transporta pasūtītājas kompetencei, nav piekritoši nodarboties ar biļešu tirdzniecības komercdarbību un izveidot monopoluzņēmumu vienotas biļešu tirdzniecības realizēšanai. VBTS tika izveidota tiktāl, lai pildītu vairākas sabiedriskā transporta pasūtītājiem nepieciešamās uzskaites sistēmas funkcijas attiecībā uz sabiedriskā transporta pakalpojumu pamatinformācijas apkopošanu un glabāšanu. Taču šo sistēmu nepieciešams modernizēt un papildināt ar rīkiem, kas nepieciešami kvalitatīvai sabiedriskā transporta pakalpojumu pārzināšanas funkcijas veikšanai saistībā ar notiekošo reģionālo vietējās nozīmes maršrutu pārzināšanas funkcijas pārņemšanu no plānošanas reģioniem ar 2014.gada 1.janvāri.

Ar noteikumu projektu paredzēts noteikt tādas sistēmas izveidošanu, kas kvalitatīvi varēs pildīt sabiedriskā transporta pakalpojumu apstiprinātās informācijas uzturēšanas un glabāšanas funkcijas, kā arī saņemt un uzglabāt informāciju par pasažieru plūsmu. Šīs informācijas pieejamība elektroniskā formā ļaus mūsdienīgā veidā un kvalitatīvi veikt datu apmaiņu ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanās iesaistītajām personām (piemēram, autoostas, uzziņu dienesti), kā arī realizēt maršrutu plānošanai nepieciešamo informācijas analīzi, izmantojot izveidotajai datubāzei pievienotus mūsdienīgus datu

apstrādes rīkus. Izmantojot datu bāzē reģistrēto informāciju, būs iespējams nodrošināt kvalitatīvāku Sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījumu līgumu izpildes kontroli, kā arī tuvākā nākotnē aizstāt pārvadātājiem un pilsētas nozīmes pārvadājumu pasūtītājiem pašlaik noteikto pārskatu papīra formātā iesniegšanu ar nepieciešamās informācijas apmaiņu elektroniskā formā. Noteikumu projektā paredzētais vienotais biļešu rezervēšanas (tirdzniecības) portāls, kas kā atsevišķs rīks tiks nākotnē pievienots datubāzei, neveiks biļešu tirdzniecību, bet gan nodrošinās pasažierus ar apkopojošu informāciju par visām biļešu iespējamajām tirdzniecības vietām un elektroniskā formā novadīs attiecīgo pasažiera pieprasījumu līdz interesējošā transportlīdzekļa biļešu tirgotājam.

Būtiskākie priekšlikumi:

Lai nodrošinātu pareizu un pilnvērtīgu jauno Noteikumu projekta normu ieviešanu sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā, ir nepieciešama vispārēja 2007.gada 2.oktobra (prot. Nr.55 47.§) MK noteikumu Nr.676 „Vienotas sabiedriskā transporta biļešu tirdzniecības, rezervēšanas un uzskaites sistēmas izveidošanas un uzturēšanas kārtība” analīze un kļūdu izvērtēšana.

Balstoties uz esošo pieredzi ar VBTS šo noteikumu pielikumā būtu jāpievieno vienotais datu apmaiņas standarts un apraksti par tā darbību, lai neizveidotos situācija, kā tas bija ar VBTS par vārtejas sagatavošanu un pielietošanu.

Nepieciešams Noteikumu projektā iekļaut ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu maršrutu tīklā saistītos pakalpojumus.

Nemt vērā, ka GPS daļai pārvadātāju jau ir uzstādītas, tādēļ šo noteikumu 3.10.apakšpunktā minētās informācijas nosūtīšanu pārvadātājam jānodrošina ne vēlāk kā sešu mēnešu laikā pēc sistēmas izveidošanas.

Būtiskākie iebildumi:

No Noteikumu projekta nevar gūt pārlicību par nepieciešamību pēc tik liela apjoma un tik detalizētas informācijas sūtīšanas. Datu apmaiņas lielums nosaka arī datu pārraides izmaksu lielumu. Turklāt, noteikumos nav atrunāts, kādā laika periodā pēc biļetes izdošanas un kāda informācija par notirgoto biļeti ir jānosūta uz jaunizveidoto datubāzi, kā arī nav noteikts, kā rīkoties gadījumos, kad tiek izdotas abonementbiļetes. Gadījumos, kad rodas problēmas ar elektronisko kases aparātu lietošanu, tiek tirgotas tipogrāfiski iespiestās biļetes. Šādi tirgoto biļešu uzskaitē un tālāka ievadīšana jaunizveidotajā datubāzē radītu papildus darbu apjomu un palielinātu cilvēku resursu nepieciešamību.

Būtiski lielākā daļa LDDK iebildumu un priekšlikumu tika ņemti vērā.

Neiekļaujot visus ar sabiedriskā transporta sniegšanu saistītos pakalpojumus MK noteikumos, veidojas situācija, ka pasūtītājs daudzas izdevumu pozīcijas neieskaita izdevumos, tādējādi uzskatot, ka tās nav jāsedz. Rezultātā uzņēmumiem, kuri sniedz pakalpojumu, ar katru gadu samazinās peļņas lielums, kurš šobrīd ir sasniedzis kritisko robežu.

Tāpat LDDK iebilda pret nesamērīgu administratīvo slogu attiecībā uz informācijas sniegšanu. Kā zināms – jebkura administratīvā sloga palielinājums rada papildus izmaksas.

19. Satiksmes ministrijas izstrādātais MK noteikumu projekts „Kārtība, kādā nosaka un kompensē ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu saistītos zaudējumus un izdevumus un nosaka sabiedriskā transporta pakalpojumu tarifu” (VSS-1057)

Projekta sagatavošanas pamats:

Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 5.panta trešās daļas 4.punkts, 11.panta pirmā un otrā daļa, 12.panta trešā daļa un 16.panta otrā daļa un Ministru kabineta 2014.gada 13. maija protokollēmuma 4.punkts (Ministru kabineta sēdes protokols Nr.28 26§).

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1370/2007 (2007.gada 23.oktobris) par sabiedriskā pasažieru transporta pakalpojumiem, izmantojot dzelzceļu un autoceļus (turpmāk – Regula) 4.panta 1.punkta b) apakšpunktā ir paredzēts, ka pakalpojumu valsts līgumos un vispārējos noteikumos iepriekš objektīvi un pārredzami jābūt noteiktiem parametriem kompensācijas maksājumu aprēķināšanai.

Spēkā esošie 2012.gada 15.maija Ministru kabineta noteikumi Nr.341 "Kārtība, kādā nosaka un kompensē ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu saistītos zaudējumus un izdevumus un nosaka sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifu" (turpmāk tekstā- MK noteikumi Nr.341) paredz, ka no valsts budžetā šim mērķim paredzētajiem līdzekļiem pārvadātājam sedz:

- 1) zaudējumus, kas radušies, ja ar sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījuma līguma izpildi saistītās nepieciešamās izmaksas pārsniedz gūtos ieņēmumus pieskaitot peļņas apmēru (turpmāk – kompensācija). Peļņas apmēru nosaka, no biļešu (tai skaitā abonementa biļešu un bagāžas biļešu) pārdošanas gūto ieņēmumu summu reizinot ar peļņas procentu, ko aprēķina, summējot 2,5% un Eiropas starpbanku tirgus likmes EURIBOR pārskata (kalendāra) gada 12 mēnešu vidējo vērtību procentos.
- 2) nesaņemtus ieņēmumus par tādu pasažieru pārvadāšanu, kuriem saskaņā ar normatīvajiem aktiem par pasažieru kategorijām, kuras ir tiesīgas izmantot braukšanas maksas atvieglojumus, noteikti braukšanas maksas atvieglojumi reģionālās nozīmes maršrutos.

Spēkā esošās kārtības piemērošana praksē identificēja sekojošas nepilnības:

- 1) pārvadātāji tiek sadalīti pēc teritorijām, kas dotajā brīdī rada nepilnīgus nosacījumus uzņēmumu izmaksu salīdzināšanā;
- 2) pārvadātājiem nav zināmi un paredzami maksājumi nepietiekama finansējuma un novēlotu aprēķinu apstākļos;
- 3) katram gadam plānotais budžeta apjoms esošajam sabiedriskā transporta pakalpojumu maršrutu tīklam tiek apstiprināts bez izvērsta ekonomiska pamatojuma, tādejādi neveicinot atbilstošu budžeta plānošanu un radot pastāvīgu spriedzi sabiedriskā transporta nozarē gan budžeta izpildītājiem, gan sadarbības partneriem (pārvadātājiem);
- 4) spēkā esošajos MK noteikumos Nr.341 ir paredzēta nepilnīga metodoloģija valsts budžeta līdzekļu pieprasījuma veidošanai, kā arī nav paredzēta metodoloģija, kā tiek sabalansēti pieejami valsts budžeta līdzekļi ar izpildāmo sabiedriskā transporta pakalpojumu apjomu.

Būtiskākie priekšlikumi:

Nemot vērā līdzšinējo pieredzi un to, ka par 2013.gada gala norēķiniem zaudējumu segšanai pasažieru pārvadātāju uzņēmumi savstarpējo norēķinu salīdzināšanas aktus ir saņēmuši š.g. decembra mēnesī, kas nav adekvāti termiņi uzņēmējdarbības nodrošināšanā, uzskatām, ka ir nepieciešams noteikt termiņu – vienu mēnesi jebkuru pieprasījumu, informācijas un pamatojumu sagatavošanai, iesniegšanai un izskatīšanai. Tas nodrošinās savlaicīgu lēmumu, risinājumu izvērtēšanu un akceptēšanu, kas ir ļoti būtiski mūsdienu dinamiskajos tautsaimniecības attīstības apstākļos.

Eiropas Padomes un Parlamenta Regula Nr.1370/2007 nosaka, ka kompetentās iestādes, kas atbildīgas par sabiedriskā transporta pakalpojumu un pārvadātājam uzliek saistības, piešķir kompensācijas, lai segtu ar šo pakalpojumu saistītās nepieciešamās izmaksas. Regulas izpratnē „sabiedrisko pakalpojumu saistības” ir kompetentās iestādes definēta vai noteikta saistība (t.i. tarifi, braukšanas maksas atvieglojumi atsevišķām iedzīvotāju kategorijām, kvalitātes prasības autobusiem u. c.), lai nodrošinātu vispārējas nozīmes sabiedriskā transporta pakalpojumus, ko tirgus dalībnieks, ja tas ņemtu vērā savas komerciālās intereses neuzņemtos tādā pašā mērā vai ar tādiem pašiem nosacījumiem, nesaņemot papildus atlīdzību (Regulas 2.panta e. punkts). Šīs regulas 2.panta k) punkts nosaka, kas ir pakalpojuma vērtība sabiedriskajā transportā, t. i., „vērtība” ir sabiedriskā

transporta pakalpojumu, maršruta, pakalpojumu valsts līguma vai kompensācijas shēmas vērtība, kas līdzinās sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja vai sniedzēju atalgojuma kopsummai bez PVN, ietverot visu tipu kompensācijas, ko izmaksā valsts iestādes un biļešu pārdošanas ieņēmumi, ko neatmaksā attiecīgajai kompetentajai iestādei, kas ir :

- biļešu ieņēmumi;
- nesaņemtie ieņēmumi par tādu pasažieru kategoriju pārvadāšanu, kuriem valsts ir noteikusi braukšanas maksas atvieglojumus;
- zaudējumu kompensācija, ko pasūtītājs izmaksā saskaņā ar Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 16.panta 3.daļu un šo noteikumu punkta pamata, jo pasūtītājs ir noteicis tarifu, kas nesedz pārvadātāju izmaksas un šādas saistības pārvadātāji neuzņēmtos, ja strādātu uz komerciāliem pamatiem.

Ņemot vērā to, ka joprojām tiek noteiktas pašizmaksu vidējās vērtības salīdzināšanai starp uzņēmumiem grupās un uzņēmumu izejas dati krasi var atšķirties, tad, lai izvairītos no liekas birokrātijas un resursu izšķērdēšanas, iesakām noteikt koridoru, kuru pārsniedzot, ir jāsāk sniegt sīkāki paskaidrojumi. Tas kopumā ietaupītu gan ATD, gan pasažieru pārvadātāju administratīvos resursus.

Būtiskākie iebildumi:

MK noteikumu projekts diskriminē pārvadātājus, nosakot nesamērīgi zemu peļņas procentu – 1.5-2.5 % no apgrozījuma. Atsevišķiem uzņēmumiem peļņas procents pat sastāda vien 0,6% no neto apgrozījuma.

Attiecībā uz peļņas apmēra aprēķina formulu papildus vēlamies paskaidrot, ka ATD piedāvātajā peļņas aprēķinā tiek ņemti vērā tikai biļešu ieņēmumi, izslēdzot negūtos ieņēmumus par pasažieru kategorijām, kam atlaides noteicis pasūtītājs, un citus ar sabiedriskā transporta pakalpojumiem saistītus ieņēmumus. Jo lielāks pasažieru kategoriju skaits, kam pasūtītājs piešķir braukšanas maksas atlaides, jo mazāku peļņu iegūst pārvadātājs.

Tarifu jautājums ir viens no būtiskākajiem, kas nosaka sabiedrisko pakalpojumu uzņēmumu peļņas lielumu. Nozare ir pārāk regulēta, lai tai būtu iespējas fleksibili reaģēt uz nosacījumu maiņu uzņēmējdarbības vidē, tādēļ lēmumiem par tarifiem ir jābūt maksimāli pārdomātiem.

20. Finanšu ministrijas izstrādātais MK noteikumu projekts "Grozījumi MK 2014.gada 11.februāra noteikumos Nr.95 "Noteikumi par nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu tehniskajām prasībām" (VSS - 487)

Projekta sagatavošanas pamats:

Ministru kabineta noteikumu projekts "Grozījumi Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumos Nr.95 "Noteikumi par nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu tehniskajām prasībām"" (turpmāk – noteikumu projekts) ir izstrādāts saskaņā ar likuma "Par nodokļiem un nodevām" 28.1panta ceturto daļu un pamatojoties uz Ministru prezidenta 2014.gada 13.marta rezolūciju Nr.90/TA-160 TA-2850 (2013.), ņemot vērā Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras 2014.gada 5.marta vēstulē Nr. Ak-030501, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras 2014.gada 10.marta vēstulē Nr.2014/180 un SIA "Latvijas tirgotāju kooperācija "AIBE"" 2014.gada 10.marta vēstulē Nr.02.2014./24 izteiktos viedokļus. Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra sēdē (prot. Nr.8, 25.§) tika dots uzdevums steidzami organizēt starpinstiuciju sanākumi noteikumu apspriešanai. Sanāksmē tika panākta vienošanās par Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 "Noteikumi par nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu tehniskajām prasībām" (turpmāk – noteikumi) tiesību normu precizēšanu, kas ir noteikumu projekta izstrādāšanas mērķis.

Būtiskākie priekšlikumi:

Lai izvairītos no pretrunu veidošanās starp MK noteikumiem Nr.95 un Nr.96, noteikumu projekts ir virzāms kopā ar Noteikumu projektu "Grozījumi Ministru kabineta 2014.gada 11. februāra noteikumos Nr. 96 "Nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu lietošanas kārtība"", jo tie ir saistītie MK noteikumi.

Būtiskākie iebildumi:

LLDDK atkārtoti iebilst pret Noteikumu projekta virzīšanu atsevišķi no Noteikumu projekta "Grozījumi Ministru kabineta 2014. gada 11. februāra noteikumos Nr. 96 "Nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu lietošanas kārtība"".

MK noteikumu projekts "Grozījumi Ministru kabineta 2014. gada 11. februāra noteikumos Nr. 95 "Noteikumi par nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu tehniskajām prasībām"" un MK noteikumu projekts "Grozījumi Ministru kabineta 2014. gada 11. februāra noteikumos Nr. 96 "Nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu lietošanas kārtība"" ir sistēmiski saistīti, tādēļ tie ir virzāmi vienlaicīgi. Šobrīd, saskaņojot vienu no tiem, pastāv risks, ka netiks novērstas pretrunas, kuras jau esam identificējuši.

Kamēr netiks panākta vienošanās par jauno kases aparātu un kases sistēmu ieviešanas grafiku un pārejas perioda nosacījumiem, LDDK nevar saskaņot Noteikumu projektu. Nozares asociāciju veiktie aprēķini apliecina, ka kopējās izmaksas uzņēmumiem, kuriem būs jāmaina kases aparāti vai kases sistēmas sastādīs vairāk kā 100 miljoni eur.

21. Finanšu ministrijas izstrādātais (VID) MK noteikumu projekts „Grozījumi MK 2014.gada 11.februāra noteikumos Nr.96 „Nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko kases aparātu (EKA) lietošanas kārtība” (VSS – 193)

Projekta sagatavošanas pamats:

Likuma "Par nodokļiem un nodevām" 28.¹panta piektā daļa.

Tā kā šobrīd turpinās grozījumu Ministru kabineta noteikumos saskaņošanas process ar nevalstiskajām organizācijām, kā arī Ministru kabineta noteikumu Nr.95 grozījumu projekts ir tehnisks projekts, kas saskaņojams ar Eiropas Komisiju un Eiropas Savienības dalībvalstīm atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 1998.gada 22.jūnija Direktīvai 98/34/EK, ar ko nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko standartu un noteikumu jomā, un Eiropas Parlamenta un Padomes 1998.gada 20.jūlija Direktīvai 98/48/EK, ar kuru groza Direktīvu 98/34/EK, ar ko nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko standartu un noteikumu jomā, nepieciešams pagarināt jauno prasību kases aparātiem ieviešanas termiņu.

Būtiskākie priekšlikumi:

- Aizliegts izmantot attālinātas piekļuves programmu nodrošinājumu, lai sagrozītu, bojātu, iznīcinātu vai aizklātu nodokļu un citu maksājumu aprēķināšanai uzkrāto informāciju par darījumu;
- Lietotājam aizliegts kases aparātu bez fiskālās atmiņas moduļa lietot saslēgtu ar datoru;
- Lai reģistrētu jaunu kases aparāta, hibrīda kases aparāta, kases sistēmas, specializētās ierīces un iekārtas modeli (modifikāciju) Valsts ieņēmumu dienesta vienotajā datubāzē (reģistrā), iekārtas vai ierīces ražotājs vai ražotāja pārstāvis, iesniedz Valsts ieņēmumu dienestā.
- Noteikt ieviešanas termiņu – 2 gadi pēc MK noteikumu Nr.95.spēkā stāšanās.

Būtiskākie iebildumi:

LDDK, sadarbībā ar nozaru asociācijām piedalījās VID organizētās darba grupas sēdēs, kur tika izskatīti visi neskaidrie ar jauno regulējumu saistītie jautājumi. Būtiskākie iebildumi ir saistīti ar pretrunām starp MK noteikumiem Nr.95 un MK noteikumiem 96. MK noteikumi Nr.96 tiks virzīti kopā ar MK noteikumiem Nr.95 pēc to notifikācijas Eiropas Komisijā.

Būtiskākais iebildums ir saistīts ar MK 26.maija sēdē pieņemto grozījumu attiecībā uz MK noteikumu grozījumiem, kur spēkā stāšanās termiņš ir noteikts 2016.gada 1.janvāris. LDDK un nozaru asociācijas ir norādījušas, ka šāds spēkā stāšanās termiņš ir neiespējams, jo:

- Nav vēl līdz galam pabeigtas izstrādāt tehniskās prasības;
- Jaunie kases aparāti un kases sistēmas vēl nav pasūtītas ražotājiem;
- Jaunie kases aparāti un kases sistēmas nav izgatavoti, testēti un ievesti Latvijā to uzstādīšanai.

Augstāk minētais process pēc aptuvenām aplēsēm var aizņemt 2 gadus. Kopējās izmaksas uzņēmējiem – vairāk kā 100 miljoni eur.

Pārskata periodā vērtēto informatīvo ziņojumu un politikas plānošanas dokumentu analīze un vērtējums

1. Veselības ministrijas virzītais 2014.gada 7.augusta Valsts sekretāru sanāksmē izsludinātais projekts „Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam”

LDDK iepazinās ar Eiropas Komisijas TRIS sistēmā iesniegto Īrijas notifikāciju priekšlikumam ieviest standartizēto tabakas izstrādājumu iepakojumu (Nr.2014/0277/IRL) un izteica savu viedokli. Šādu priekšlikumu Veselības ministrija ir iekļāvusi 2014.gada 7.augusta Valsts sekretāru sanāksmē izsludinātajā projektā „Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam”, kurš paredz Veselības ministrijai uzdevumu līdz 2017.gada 31.decembrim izvērtēt iespēju veikt grozījumus tiesību aktos, lai ieviestu standartizēto iepakojumu tabakas izstrādājumiem Latvijā.

Pret Īrijas priekšlikumu asus iebildumus jau ir izteikušas virkne starptautisku intelektuālā īpašuma tiesību asociāciju, ieskaitot APRAM (*Association of Trademarks and Designs rights Practitioners*) un ECTA (*European Communities Trade Mark Association*), kuras norāda, ka standartizētais iepakojums nozīmētu intelektuālā īpašuma tiesību atsavināšanu ar likuma palīdzību un aicina Īrijas valdību un Parlamentu neievieš šo priekšlikumu, kā arī pārējās Eiropas Savienības dalībvalstis paust bažas Eiropas Komisijai un Īrijas valdībai.¹ Tāpat bažas ir paudušas tādas uzņēmēju organizācijas kā AMCHAM EU², *Lithuanian Confederation of Industrialists*³ un *Estonian Chamber of Commerce*. Tabakas Standartizētā iepakojuma jautājums vairākkārt ir skatīts arī BUSINESSEUROPE sanāksmēs, kuras biedrs ir arī LDDK. Tāpat detalizētus iebildumus uz šo brīdi paudušas jau trīs Eiropas Savienības dalībvalstis (Bulgārija, Portugāle un Slovēnija).

Nelegālais tabakas izstrādājumu tirgus Latvijā jau šobrīd veido aptuveni 30% un katru gadu rada ap 100 miljonu eiro zaudējumus valsts budžetā. Valsts iegulda milzīgus resursus kontrabandas, organizētās noziedzības un nelegālās tirdzniecības apkarošanā, bet šī cīņa ir ļoti apgrūtināta, pastāvot tik lielam pieprasījumam pēc nelegālās produkcijas. Šāda norma būtu pilnīgā pretrunā ar valsts un godīgo uzņēmumu centieniem sakārtot uzņēmējdarbības vidi. Tā vietā, lai efektīvi ierobežotu piedāvājumu nelegālajā tirgū, tiek ierobežots legālais tirgus.

Jāpiezīmē, ka arī Eiropas Parlaments un Padome, izskatot Eiropas Parlamenta un Padomes 2014.gada 3.aprīļa direktīvas 2014/40/ES par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz tabakas un saistīto izstrādājumu ražošanu, noformēšanu un pārdošanu un ar ko atceļ Direktīvu 2001/37/EK projektu, noraidīja priekšlikumu ieviest standartizēto iepakojumu, saglabājot iespēju dalībvalstīm ieviest stingrākas nacionālas normas, ja tam ir pietiekošs pamatojums. Mūsaprāt, ne Īrijas projektam, ne Latvijas Veselības ministrijas priekšlikumam nav šāda pamatojuma.

2. Finanšu ministrijas izstrādātais koncepcijas projekts „Koncepcija par publiskas personas kapitālsabiedrību, kapitālsabiedrību, kurās publiskas personas daļa kapitālā atsevišķi vai kopumā pārsniedz 50 procentus, kā arī kapitālsabiedrību, kurās vienas vai vairāku publisku personu kapitālsabiedrību daļa pamatkapitālā atsevišķi vai

¹http://www.ecta.org/IMG/pdf/ip_associations_strong_concerns_with_the_irish_governments_decision_to_proceed_with_plain_packaging_legislation_2_.pdf

²http://www.amchameu.eu/DesktopModules/Bring2mind/DMX/Download.aspx?TabId=165&Command=Core_Download&EntryId=10238&PortalId=0&TabId=165

kopumā pārsniedz 50 procentus, dāvinājumu (ziedojumu) politikas uzlabošanu” (VSS – 1190) (TA-956);

Projekta sagatavošanas pamats:

Koncepcija par valsts vai pašvaldības kapitālsabiedrību, kā arī kapitālsabiedrību, kurās valsts vai pašvaldības daļa pamatkapitālā atsevišķi vai kopumā pārsniedz 50 procentus, un kapitālsabiedrību, kurās vienas vai vairāku valsts vai pašvaldības kapitālsabiedrību daļa pamatkapitālā atsevišķi vai kopumā pārsniedz 50 procentus un, t.i., kapitālsabiedrību meitas uzņēmumi (turpmāk – valsts kapitālsabiedrība) dāvinājumu (ziedojumu) politikas uzlabošanu (turpmāk – Koncepcija) izstrādāta ar mērķi, lai nodrošinātu fiskāli atbildīgas politikas īstenošanu, panāktu valsts finanšu līdzekļu likumīgu izmantošanu atbilstoši sabiedrības interesēm, novērstu valsts kapitālsabiedrību finanšu līdzekļu izšķērdēšanu un nelietderīgu izmantošanu, ievērotu labas pārvaldības principus.

Koncepcijā ir piedāvāti divi risinājumi varianti situācijas izmaiņai:

- 1.risinājuma variants – būtiski uzlabota pašreizējā valsts kapitālsabiedrību dāvināšanas (ziedošanas) kārtība;
- 2.risinājuma variants – aizliegt valsts kapitālsabiedrībām dāvināt (ziedot).

Būtiskākie priekšlikumi:

Sakarā ar to, ka Koncepcija nesniedz atbildi kāda būs 3 gadu stratēģijas pēctecība, Stratēģijai jābūt pastāvīgi spēkā esošai, ievērojot nepieciešamību to periodiski korigēt un pilnveidot un nenosakot spēkā esamības termiņu ierobežojumus. Koncepcijas projektā tiek jaukta divos atsevišķos dokumentos ietveramā informācija, t.i. vidēja termiņa stratēģijā un ziedošanas (dāvināšanas) kārtībā.

Attiecībā uz kapitālsabiedrībām, kurās valsts daļa pamatkapitālā atsevišķi vai kopumā pārsniedz 50 procentus, jāņem vērā sadarbības un korporatīvās pārvaldības mehānismi, kā arī iespējamās saistības pret privātajiem kapitāla daļu īpašniekiem tādējādi, lai neradītu situācijas, kurās koncepcijā paredzētie mehānismi un noteikumi, iespējams, nonāk pretrunā ar attiecīgās sabiedrības pārvaldi regulējošiem noteikumiem (piemēram, akcionāru/dalībnieku līgumiem, pārvaldes institūciju kompetenci un tml.).

No Koncepcijas projektā aprakstītās kārtības nav skaidrs vai informācijas sniegšana, kura tiks publicēta kapitālsabiedrības mājas lapā, ir kapitālsabiedrībai noteiktais pienākums vai nepieciešamība sniegt informāciju ziedošanas pretendenta, tādēļ nepieciešams noteikt, ka attiecīgā *Kapitālsabiedrība* (arī *meitas sabiedrība*, ja tai izveidota mājas lapa) nodrošina informācijas publisku pieejamību tās mājas lapā. Ja *meitas sabiedrībai* mājas lapa nav izveidota, informācija publiskojama *Kapitālsabiedrības* mājas lapā. Tādējādi jebkurā gadījumā informācija par dāvinājumu (ziedojumu) procesu koncerna ietvaros publiskojama *Kapitālsabiedrības* mājas lapā, publicējot termiņu, kādā tiks izskatīti pieteikumi par dāvinājuma (ziedošanas) saņemšanu un kārtību dāvinājumu (ziedošanas) veikšanai saskaņā ar dāvināšanas (ziedošanas) stratēģiju. Savukārt Birojam savā mājas lapā jāapkopo kopējo informāciju par kapitālsabiedrību veiktajiem dāvinājumiem (ziedošanas) apjomu attiecīgajā gadā un atbalstāmajām jomām pēc informācijas saņemšanas no attiecīgā kapitāla daļu turētāja.

Būtiskākie iebildumi:

Kapitālsabiedrības stratēģijā nav jāietver tik detalizēta informācija. Stratēģijā jāietver kapitālsabiedrības definētie ziedošanas mērķi, ziedošanai atvēlētais % no peļņas, atbalstāmās jomas, neatbalstāmās jomas (prioritārās jomas), proporcijas attiecībā uz ziedošanas jomām. Koncepcijas projektā jānorāda, ka stratēģijā iekļaujama tikai vispārīga informācija.

Koncepcijas mērķis nav iejaukties kapitālsabiedrības lēmumu pieņemšanas procesā. Lai nevarētu veidoties pretrunas starp kapitālsabiedrības apstiprināto stratēģiju un Biroja

iespējamajiem ieteikumiem, no Konceptijas projekta būtu svītrojams Biroja uzdevums pārskatīt dāvinājumu (ziedojumu) apjomu un sadalījumu pa atbalstāmām jomām. Atbalstām Biroja uzdevumu sagatavot informatīvo ziņojumu un to publicēt savā mājas lapā. Ministru kabinetam nav jāiesaistās lēmumu pieņemšanā attiecībā uz ziedojumu piešķiršanu. Tas nepieciešams, lai nodrošinātu, ka lēmumi netiks pieņemti politizēti un nodrošinātu mazāku birokrātiju lēmumu pieņemšanā.

3. Satiksmes ministrijas virzītais 2014.gada 27.novembrī Valsts sekretāru sanāksmē izsludinātais rīkojuma projekts „Pasta politikas pamatnostādnes 2011.-2017.gadam” (VSS-1081)

Projektā kā viens no jautājumiem, ko nepieciešams risināt, norādīta neadresētā reklāma pastkastītēs un regulējuma trūkums šajā jomā. Lai risinātu minēto jautājumu, Satiksmes ministrija Projektā iekļāvusi uzdevumu Ekonomikas ministrijai izstrādāt konceptuālo ziņojumu par neadresētas reklāmas izplatīšanas problēmas risināšanu.

LDDK izteica sekojošus priekšlikumus:

- Industrijas vienojas pievienot savā pasta sūtījumā bezmaksas uzlīmi pasta kastītei ar informāciju par nevēlēšanos turpmāk saņemt neadresētos pasta sūtījumus
- Latvijas Pastā nozaru asociācijas nodrošinās uzlīmju pieejamību, ja kāds adresāts nebūs saņēmis uzlīmi pasta sūtījumā vai arī būs pieņēmis lēmumu pēc ilgāka laika.

Nedrīkst aizliegt nosūtīt neadresētos pasta sūtījumus, jo:

- Daļa iedzīvotāju neizmanto IT tehnoloģijas
- Tās ir vislētākais veids kā vietējiem uzņēmējiem reklamēt (informēt) par saviem pakalpojumiem un precēm

Ja tomēr likumdevējs lems citādi, t.i. aizliegt – pastāv iespēja katram sūtījumam drukāt adresi, kas savukārt nerisinās minēto problēmu, vienīgi sadārdzinās neadresētā pasta sūtījumu.

4. Patērētāju tiesību aizsardzības centra izstrādātais vadlīniju projekts „Vadlīnijas preču un pakalpojumu cenu norādīšanai, tostarp godīgas komercprakses īstenošanā” (turpmāk – Vadlīnijas)

LDDK norāda, ka Vadlīniju projektā ir ietvertas normas, kas nepamatoti sašaurina normatīvo regulējumu, piemēram, 5.1.4.punkts - kas akciju rīkošanai nosaka konkrētus termiņus. Šādi termiņi varētu tikt uzskatīti tikai par atsevišķu viedokli, taču būtiski, lai tie netiek piemēroti kā nemainīgs atskaites punkts normatīvo aktu interpretācijai (jo normatīvajos aktos nav šādu konkrētu ierobežojumu).

LDDK priekšlikumi:

1. redakcionāli precizēt Vadlīniju projekta 2.6.punktu, izsakot to šādā vai līdzīgā redakcijā:
„Ja pārdevēji un pakalpojumu sniedzēji cenu zīmē piedāvā īpašas cenas pastāvīgajiem klientiem [...] tad norāda, kuriem klientiem konkrētā cena pieejama”.

Pamatojums:

Minētais precizējums nepieciešams, lai pienākums par klienta statusu/karti būtu sasaistīts ar cenu zīmē jau attēloto cenu, jo citādāk pašreizējo redakciju var saprast arī kā nepamatotu pienākumu vienā cenu zīmē likt visas iespējās cenas (arī tās, kas pieejamas pēc vienošanās).

2. papildināt Vadlīniju projekta 4.1.punktu un tā skaidrojumu ar norādi, ka pilns cenas (pamata/atlaides) atspoguļojums attiecas uz cenu zīmēm (“[...] patērētājam cenu zīmē ir jāredz abas cenas [...]”).

Pašreizējais skaidrojums (bez precizējuma) nepamatoti sašaurina reklāmas iespējas. Pievienojamies, ka cenām cenu zīmē ir jābūt skaidri norādītām, taču tas nevar izslēgt iespēju

skatlogā vai tml. veidot vispārīgu reklāmu, ka precēm ir atlaides. Konkrētā gadījumā tā būtu vispārīga informācija, kas nekādā veidā nemaldinās klientu.

3. Vadlīniju projekta 5.1.12., 5.2.4. un 6.5.9. punktus nepieciešams precizēt ar papildinājumu par elektronisko sakaru iekārtām - (*elektronisko sakaru pakalpojumi un iekārtas*).

Kā iepriekš esam minējuši - elektronisko sakaru komersantu piedāvājumos iekārtas un pakalpojumi ir cieši saistīti. Līdz šim komersanti jau ir izveidojuši sistēmas, kas pielāgotas speciālajām PTAC izstrādātajām vadlīnijām elektronisko sakaru pakalpojumu jomā. Lai novērstu, ka viena piedāvājuma ietvaros ir atšķirīgi nosacījumi, minētais precizējums ir būtiski nepieciešams.

4. svītrot no Vadlīniju projekta 5.4.punkta norādi par "tikai".

Kā esam minējuši - vārdam "tikai" var būt dažādas nozīmes un ne vienmēr tas ir kā salīdzinājums par citām tirgus cenām. Vārds "tikai" var norādīt arī uz objektīvi nelielu summu (piemēram, tikai viens cents), kas nozīmē, nevis tirgus cenu salīdzinājumu, bet nelielos izdevumus. Sašaurinot vārda "tikai" nozīmi, vadlīniju projekts nepamatoti ierobežo valodniecības nozīmju dažādo izmantošanu.

5. precizēt Vadlīniju projekta 6.5.8.punktā minēto "piemērs 1"

Pašreizējā redakcijā nepamatoti ir sasaistīta cenas norāde ar preču skaitu. Šī piemēra precizējums/svītrojums nemazinās patērētāju aizsardzību, jo neatkarīgi no preču skaita, komersantam jau ir virkne citi pienākumi akciju veidošanai, kur jāsalāgo reklāmas ar preču skaitu (piem., Vadlīniju projekta 6.5.3.punktā).

5. Tieslietu ministrijas izstrādātais konceptuālais ziņojuma projekts par advokātu iesaistes paplašināšanu

Projekta sagatavošanas pamats:

Ar Ministru kabineta rīkojumu Nr.78 (prot. Nr.7 34§) 2015. gada 16. februārī apstiprinātajā Valdības rīcības plānā „Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Laimdotas Straujumas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai” (turpmāk – VRP) tika ietverts uzdevums Tieslietu ministrijai (141.punkts) turpināt tiesu sistēmas reformu un tiesu darba efektivizāciju, apvienojot tiesu teritorijas, noslēdzot pāreju uz tīro tiesu instanču sistēmu civillietās un turpinot procesuālo normu pilnveidi tiesvedības termiņu saīsināšanai un tiesvedības procesa kvalitātes celšanai. Minētais uzdevums ietver pasākumu - veikt izpēti advokātu iesaistei atsevišķās civillietu kategorijās, lai veidotu optimāli funkcionējošu un sabiedrībai augsti lietderīgu tiesas procesa modeli, kas nodrošinātu kvalitatīvāku, ātrāku un efektīvāku strīda risinājumu, vienlaikus samazinot arī tiesu noslodzi, un nepieciešamības gadījumā - izstrādāt konceptuālu ziņojumu (turpmāk – Ziņojums) par advokātu procesa iespējamo ieviešanu atsevišķās civillietu kategorijās.

Būtiskākie priekšlikumi:

- likumdošanas aktu kvalitātes paaugstināšana (pārdomāti, saskaņoti, pareizi formulēti) tiesību akti arī ir veids, kā veicināt, ka pirmajās 2 instancēs persona spētu pēc būtības aizstāvēt savas intereses. Piedāvātais process ir vērsts uz to, lai likumu piemērošana dzīvē būtu attālināta no to adresātiem, un tāda tendence ir apšaubāma;
- nekvalitatīvo dokumentu jautājumu var risināt civilprocesuāliem, jau esošiem līdzekļiem - tādējādi, ka tiesas nepieņem nekvalitatīvi sagatavotus dokumentus (pēc nepieciešamības precizējot/papildinot tiesas tiesības, kas noteiktas Civilprocesa likumā);
- arī pārsūdzību skaitu efektīvāk risināt citiem līdzekļiem, kas ir atbilstošāki un mazāk indivīdu ierobežojoši: ceļot 1.instances tiesu spriedumu kvalitāti, nodrošinot vienveidīgu lietu iztiesāšanu un stiprinot sabiedrības uzticību tiesām;

- lai gan pētījumā pieminēta atsauce par advokatūras sastāva uzlabošanu, nav pārlicības par nozares efektīvu iekšēju uzraudzību par savu biedru kvalifikāciju un godaprātu. Uz šo brīdi nevar runāt par vienotu advokatūras kvalitātes standartu, un advokatūras procesa veicināts "monopols" situāciju tikai pasliktinātu, jo neveicinātu konkurenci starp advokātiem un kvalificētiem iestāžu juristiem;
- nav pamata uzskatīt, ka ne - advokātu pārstāvība pagarina tiesvedību termiņus. Bez tam, pret kavējumiem cīnīties var tiesām izmantojot Civilprocesa likumā iestrādātās tiesības neatlikt tiesas sēdes, nezinot personu prombūtnes iemeslus, un šo tiesību tiesām konsekventi izmantojot, uzlabotos apmeklējuma disciplīna no visu dalībnieku puses;
- uzskatām, ka uzņēmumu juristi parasti ir vairāk motivēti lietu ātru izskatīšanu un beigšanai ar izlīgumu sava pārstāvamā, darba devēja labā, nekā advokāti, kuri, ja saņem atlīdzību par stundām, varētu būt ieinteresēti ilgākā strīda risināšanas procesā. Īpaši tas varētu pastiprināties, ja advokatūras process tiktu paplašināts, izveidojoties sava veida monopolam;
- bez šaubām paredzama ietekme uz izmaksu par tiesāšanos pieaugumu - subjektiem, kas nepretendē uz bezmaksas aizstāvību un valstij (par bezmaksas aizstāvību).

Būtiskākie iebildumi:

Ziņojums, balstoties uz tajā norādītajiem argumentiem, ietver secinājumu, ka likumdevējs, ievērojot savas rīcības brīvības robežas, kas izriet no Latvijas tiesību sistēmas un valstij saistošiem starptautiskajiem cilvēktiesību standartiem, var virzīties uz plašāku advokātu procesa ieviešanu, tostarp noteikt to civillietu kategorijas, kurās ir nosakāms advokātu process, un, piemēram, noteikt to civillietu kategorijas, kuras nav pakļaujamās advokātu procesam. LDDK iebilst pret spēkā esošā regulējuma maiņu, jo tas būtiski palielinās juridisko uz fizisko personu izdevumus par tiesvedības procesu.

6. Zemkopības ministrijas izstrādātais pamatnostādņu projekts "Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādnes 2015.-2020.gadam (VSS - 489)

LDDK saskaņā ar Valsts sekretāru sanāksmes 2015.gada 30.aprīļa protokola Nr.17. 40§ 1.punktu (VSS-489) ir izvērtējusi Zemkopības ministrijas sagatavoto pamatnostādņu projektu "Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādnes 2015.-2020.gadam" (turpmāk – Pamatnostādnes) un atzīmē Pamatnostādņu nozīmi meža nozares tālākajā attīstībā, saskaņo bez iebildumiem un atbalsta pamatnostādņu projekta un Ministru kabineta rīkojuma projekta tālāku virzību, jo Pamatnostādnes paredz harmonisku, sabalansētu tautsaimniecības attīstību.

Secinājumi un priekšlikumi

Aktuālākie jautājumi pārskata periodā ar finanšu jomu ir bijuši saistīti sekojošās jomās:

- Apsardzes darbības regulējums;
- Azartspēļu biznesa regulējums;
- Alkoholisko dzērienu ražošanas regulējums;
- Tabakas izstrādājumu ražošanas regulējums;
- Sabiedriskā transporta pakalpojumu regulējums.

Tāpat tika skatīti pārnozaru jautājumi attiecībā uz:

- Kapitālsabiedrību ziedošanas politiku;
- Uzņēmējdarbības sabalansēšanu ar patērētāju tiesībām;
- Ēnu ekonomikas mazināšanas pasākumiem, kas saistīti ar papildus administratīvā sloga uzlikšanu uzņēmējiem un uzņēmējdarbības risku pieaugumu;
- Obligāto revīzijas sliekšņu un ierobežoto gada pārskatu sliekšņu noteikšanu MVU un lielajiem uzņēmumiem;
- Uzņēmējdarbības reģistrēšanu VID;
- Maksātspējas administratoru tiesiskā statusa noteikšanu;
- Sabiedrisko pakalpojumu iepirkumiem;
- Nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektroniskās iekārtām;
- Advokātu iesaistes procesa paplašināšanu.

Pārskata periodā LDDK būtiskākie iebildumi ir saistīti ar administratīvā sloga palielināšanu un nepamatotu izdevumu pozīciju radīšanu uzņēmējiem neatkarīgi no nozares. Katra nepamatotā prasība rada papildus izdevumus, tādējādi samazinot uzņēmumu peļņu vai pat ierobežojot iespējas nomaksāt visus obligātos nodokļu maksājumus. Cīņa ar ēnu ekonomiku uzņēmumiem, kuri nodrošina lielāko daļu no valsts budžetā iemaksātās nodokļu naudas, rada papildus izdevumus dēļ jauniem pienākumiem, kuri tiek uzlikti kā obligāti izpildāma prasība. Tas attiecas gan uz prasību sniegt papildus informāciju par saviem klientiem, gan prasība ieviest jaunus kases aparātus un kases sistēmas, kas Latvijā ir paredzētas kā unikālas. Kases sistēmu un kases aparātu nomaiņa ir nesamērīgi liels finansiālais slogs uzņēmējiem, kur izmaksas tiks pārnestas uz pircēju pleciem tādējādi sadārdzinot preču un palpojumu cenas. Kopējās izmaksas lēšamas vairāk kā 100 miljoni eur. Tāpat minami ir grozījumi likumā „Par nodokļiem un nodevām”, kas nosaka būtisku uzņēmējdarbības risku pieaugumu, nosakot valdes locekļu atbildību par uzņēmuma nodokļu parādiem.

Izskatot vienas ministrijas virzītos tiesību aktus kopsakarā ar citas ministrijas virzītajiem tiesību aktiem ir redzams, ka trūkst izpratnes par kopējā mērķa sasniegšanai izvēlētajiem instrumentiem. Radot papildus apgrūtinājumus un ceļot nodokļu likmes, neizvērtējot to ietekmi uz ēnu ekonomiku, tiek stimulēta gan nelegālā nodarbinātība, gan nelegālo preču aprīte, tādējādi radot gan neieņemtos valsts budžeta ieņēmumus, gan nenodrošinot sociālās garantijas darba ņēmējiem. Tāpat tas grauj godīgas konkurences iespējas legālajam biznesam.

Attiecībā uz svarīgākajiem sasniedzamajiem mērķiem – uzņēmējdarbības vides uzlabošana, tiesiskās sistēmas sakārtošana, investoru piesaiste, korupcijas mazināšana – ļoti uzmanīgi jāizvērtē valsts iejaukšanās uzņēmējdarbības vidē nepieciešamība. Pozitīvi vērtējama ir maksātspējas administratoru darbības regulējuma maiņa, nosakot tiem amatpersonas statusu un nosakot papildus pienākumus to uzraudzībai. Ļoti būtiski ir nodrošināt, lai pēc iespējas ātrāk ražošanas līdzekļi nonāk atkārtoti aprīte un netiek „iekonservēti” uz ilgu laiku dēļ maksātspējas administratoru bezdarbības, neieinteresētības. Tas šos ražošanas līdzekļus padara vai nu nevērtīgus, vai vispār neizmantojamus citā uzņēmumā. Turklāt netiek nodrošināta iespēja nodrošinātajam kreditoram saņemt aizdoto parādu, tādējādi padarot

kreditēšanu vēl dārgāku un nepieejamāku. Kredītiestāžu darbības pārregulēšana rada priekšnoteikumus kredītu sadārdzinājumam un „ātro kredītu” pieaugumam.

Būtiski svarīgi uzņēmējiem ir iespēja piedalīties sabiedrisko pakalpojumu iepirkumos. Regulējumam ir jābūt tādām, kas nodrošina godīgu konkurenci un izslēdz iespējas iepirkumu specifikācijas veidot tā, lai konkursā uzvarētu jau iepriekš zināms uzņēmums. No otras puses – pārregulēta sistēma rada papildus izmaksas pieteikumu iesniedzējiem.

Uzņēmējdarbības vidē nav pieļaujama tāda situācija, kas varētu kropļot konkurences vidi un tas ir – uzņēmumi ar valsts un pašvaldību kapitālu nedrīkstētu nodarboties ar uzņēmējdarbību jomās, kurās jau tāpat ir liels skaits uzņēmumu ar privāto kapitālu. Savukārt, kapitālsabiedrībām ar valsts vai pašvaldību kapitālu ir jābūt tiesīgām pašām noteikt dāvinājumu un ziedojumu politiku. Šīs jomas pārregulācija var izraisīt situāciju, kurā potenciālie ziedojumu saņēmēji varētu arī nesaņemt ziedojumu laicīgi, tādējādi nespējot atrisināt finansiālo problēmsituāciju.

Vēl viens būtisks aspekts ir uzņēmumu uzraudzība, nosakot uzņēmējiem pienākumu saņemt revidenta ziņojumu par auditēto gada pārskatu. Saprotama ir valsts vēlme uzraudzīt pēc iespējas vairāk uzņēmumu, domājot par valsts budžeta ieņēmumiem. Skatot šo jautājumu, jāņem vērā, ka Latvijas uzņēmumiem ir jākonkurē ne tikai Latvijas mērogā un arī ne tikai Baltijas valstu mērogā, bet visas Eiropas Savienības mērogā, tādēļ revīzijas sliekšņiem jābūt samērojamiem ar citās ES valstīs noteiktajiem sliekšņiem, jo tās ir ne tikai izmaksas par revīziju, bet arī uzņēmuma darbinieku patērētais laiks, lai sagatavotos revīzijai un nodrošinātu visu dokumentu pieejamību tieši revidenta vajadzībām.

Svarīgi ir panākt līdzsvaru starp valsts noteiktajām prasībām un uzņēmēju iespējām prasības izpildīt. Pārregulētā sistēmā uzņēmējiem ir lielāka tieksme neuzrādīt uzņēmuma apgrozījumu un peļņu. Pārāk augstas nodokļu likmes rada nodokļu ieņēmumu samazinājumu valsts budžetā un uzņēmēju vēlmi pārlieku optimizēt nodokļu maksāšanu. Sadarbojoties ar ministrijām un to pakļautības iestādēm, LDDK cenšas panākt līdzsvarotu uzņēmējdarbības vidi un valdības nosprausto mērķu sasniegšanu, stimulējot tās jomas, kuras varētu dot vislielāko piensumu iekšzemes kopprodukta pieaugumam Latvijā.